

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA

2022 M. GRUODŽIO 1 D.–2022 M. GRUODŽIO 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	5
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	5
<i>Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymo Nr. D1-123 „Dėl Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinųjų reikalavimų ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtinųjų sąlygų patvirtinimo“ 2.2.2 papunkčio teisėtumo.....</i>	<i>5</i>
5. RINKIMAI, REFERENDUMAI IR POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLA.....	6
<i>Dėl asmens, nesančio juridiniu asmeniu, registruotu Juridinių asmenų registre, įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu.....</i>	<i>6</i>
<i>Dėl nuosavų (asmeninių) lėšų, skiriamų savo politinei kampanijai finansuoti, pripažinimo finansine auka.</i>	<i>7</i>
<i>Dėl kandidato, finansuojančio savo politinę kampaniją, aukos dydžio apribojimų.....</i>	<i>7</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA	8
<i>Dėl darbo paieškos išmokos įtraukimo į visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamas pajamas.....</i>	<i>8</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	9
<i>Dėl patikrinimo metu rasto dokumento, turinčio klastojimo požymių, vertinimo, uždraudžiant užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką</i>	<i>9</i>
10. LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖ	10
<i>Dėl advokato teisės patvirtinti su teisinės paslaugos teikimu susijusių dokumentų nuorašus, teikiant kliento prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės</i>	<i>10</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI.....	10
<i>Dėl apmokestinamojo asmens pareigos tikslinti prekių ir paslaugų, kurias panaudojant sukurtas turtas nebebus panaudotas apmokestinamoje veikloje, pirkimo (įsigijimo) PVM atskaitą atveju, kai dėl nuostolingos veiklos priimamas sprendimas jį likviduoti ir jis yra išregistruojamas iš PVM mokėtojų registro.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl Miškų įstatyme numatytų privalomųjų atskaitymų į valstybės biudžetą už parduotą žaliavinę medieną ar nenukirstą mišką pripažinimo Sąjungos teisėje draudžiamu apyvartos mokesčiu</i>	<i>12</i>
13. MUITINĖS VEIKLA.....	13
<i>Dėl prekes, kurios sulaikytos dėl atliekamo ikiteisminio tyrimo ir kurioms įforminta muitinės sandėliavimo procedūra, saugančios institucijos pripažinimo skolininku muitinei, kai šios prekės pavogtos.....</i>	<i>13</i>
14. APLINKOS APSAUGA	14
<i>Dėl negalėjimo įvykdyti privalomojo nurodymo ir įveisti žuvmis vandens telkinį, kai leidimas naudoti žvejybos plotą yra panaikintas</i>	<i>14</i>
17. STATYBA.....	15
<i>Dėl viešojo administravimo subjekto, kompetentingo inicijuoti laikinųjų statinių nugriovimą, kai nebeliko statybą leidžiantį dokumentą išdavusio subjekto</i>	<i>15</i>
19. REGISTRAI	15
<i>Dėl mokėjimo už nuosavybės teisių įregistravimą Nekilnojamojo turto registre dydžio, taikomo savivaldybės institucijai, praleidusiai nustatytą terminą objekto įregistravimui.....</i>	<i>15</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų	17
<i>Dėl žalos, siejamos su blogu kvapu, sklindančiu iš kameroje įrengto sanitarinio mazgo, atlyginimo</i>	<i>17</i>
21. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO ĮGIJIMAS, PASIKEITIMAS, PRARADIMAS IR ATSAKOMYBĖ.....	18

<i>Dėl reglamentavimo, nustatančio žiniaraščių pildymo taisykles, turinio aiškumo tiriant tarnybinį nusižengimą</i>	18
<i>Dėl tarptautinėje operacijoje tarnybą atliekančio kario neblaivumo nustatymo</i>	18
<i>Dėl vidaus tarnybos pareigūno padarytos nusikalstamos veikos pavojingumo ir pobūdžio, taip pat atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindo vertinimo, sprendžiant, ar toks pareigūnas neteko nepriekaištingos reputacijos</i>	19
22. KITI SU VALSTYBĖS TARNYBA SUSIJĘ KLAUSIMAI	20
<i>Dėl teisėjų darbo krūvj apibrėžiančių kriterijų</i>	20
26. ASMENS DUOMENŲ TEISINĖ APSAUGA	22
<i>Dėl lopšelio-darželio nelankymo priežastį patvirtinančių įrodymų rinkimo, siekiant apskaičiuoti mokėtiną mokesť už vaiko maitinimą, teisėtumo</i>	22
27. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS	23
<i>Dėl teisės pateikti skundą dėl dezinformacijos platinimo</i>	23
29. NACIONALINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINĖ PARAMA	24
<i>Dėl paramos administravimo taisyklėse įtvirtintos paskolos sąvokos, kaip kriterijaus paramai skirti</i>	24
<i>Dėl pareiškėjo veiksmų vertinimo, nustatant nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimą</i>	25
35. LOŠIMŲ IR LOTERIJŲ PRIEŽIŪRA BEI KONTROLĖ	25
<i>Dėl bendrovės teisės nuotolinio lošimo organizavimo reglamente nustatyti statymų apribojimus</i>	25
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	27
<i>Dėl kompetentingų kontroliuojančių institucijų pareigos įrodyti į maisto gaminius panašių kosmetikos gaminių pavojingumą</i>	27
<i>Dėl atsakymo į prašymą pateikti informaciją, kuri yra surinkta kriminalinės žvalgybos priemonėmis, apskundimo</i>	27
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	29
49. REIKALAVIMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ TAIKYMAS	29
<i>Dėl leidimo kirsti medžius galiojimo sustabdymo gatvės tvarkymo darbų planavimo procese</i>	29
<i>Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdomos pretendentų į Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjus atrankos sustabdymo</i>	29
53. BYLOS NUTRAUKIMAS	30
<i>Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros Komisijos pažeidimų administravimo klausimams spręsti protokolo apskundimo</i>	30
<i>Dėl tarnybinės veiklos gerinimo plano apskundimo</i>	31

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
BDAR	2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)
BK	Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas
BPK	Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas
BVK	Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
NATO	Šiaurės Atlanto sutarties organizacija
PVM	pridėtinės vertės mokestis
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VĮ	valstybės įmonė
VŠĮ	viešoji įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinio valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymo Nr. D1-123 „Dėl Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinųjų reikalavimų ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtinųjų sąlygų patvirtinimo“ 2.2.2 papunkčio teisėtumo

Pareiškėjai šioje byloje ginčijo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymo Nr. D1-123 „Dėl Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinųjų reikalavimų ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtinųjų sąlygų patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) 2.2.2 papunkčio atitiktį aukštesnės galios teisės aktų normoms ir teisės principams.

Pareiškėjų kvestionuotame Įsakymo 2.2.2 papunktyje numatyta, kad 10 proc. nurodytų paslaugų – komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje ir šių atliekų vežimo paslaugos teikimas (toliau – surinkimo paslauga) ir pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros (toliau – infrastruktūra) įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimas – išlaidų finansuojama komunalinių atliekų turėtojų sumokėtų vietinių rinkliavų ar kitų įmokų už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšomis.

Įvertinusi kvestionuojamą teisės normą (Įsakymo 2.2.2 p.), išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad aplinkos ministras, Įsakymo 2.2.2 papunktyje numatydamas, jog 10 proc. nurodytų paslaugų – komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo paslauga ir pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų infrastruktūros įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimas – išlaidų finansuojama komunalinių atliekų turėtojų sumokėtų vietinių rinkliavų ar kitų įmokų už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšomis, iš esmės nustatė pareigą savivaldybėms iš savo finansinių išteklių (savivaldybės biudžeto) apmokėti dalį komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos ir pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų infrastruktūros įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimo išlaidų. Kitaip tariant, aplinkos ministras nustatė pareigą savivaldybėms savo biudžeto lėšomis prisidėti prie komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje ir šių atliekų vežimo paslaugos teikimo ir pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimo išlaidų.

Išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, kad Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punktą *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) įgalina aplinkos ministrą patvirtinti būtinuosius reikalavimus komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimui, pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūrai, jos įrengimui, priežiūrai, atnaujinimui ir plėtrai (įskaitant reikalavimus rūšiuojamojo surinkimo priemonių tipui, dydžiui, išdėstymo tankiui, žymėjimui, identifikacinės sistemos diegimui, ištuštinimo dažniui) ir šių veiklų finansavimo tvarkai, šių paslaugų ir veiklų administravimui ir jo išlaidų apmokėjimo tvarkai ir būtinąsias pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties sąlygas. Tačiau tokią komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo, pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros finansavimo tvarką aplinkos ministras turi nustatyti laikydamasis teisės aktuose, *inter alia* (be kita ko) Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme, numatytų reikalavimų.

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas numato pareigą gamintojams ir importuotojams organizuoti pakuočių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti ir dalyvauti organizuojant pakuočių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose (7 str. 1 d. 2 p.), apmokėti pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo išlaidas (7 str. 1 d. 4 p.), pavesti organizacijoms finansuoti komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūrą (10 str. 4¹ d.). Taigi aplinkos ministro nustatoma komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo, pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros finansavimo tvarka pagal išdėstytas teisės normas iš esmės apima tik gamintojų ir importuotojų ir jų įsteigtų gamintojų ir importuotojų organizacijų pareigą apmokėti pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo

išlaidas ir komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros finansavimą.

Pažymėta, kad Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatose nėra nustatyta savivaldybių pareiga savo biudžeto lėšomis prisidėti prie komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos, taip pat pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimo išlaidų.

Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, nors Atliekų tvarkymo įstatymo 20 straipsnyje numatyta, kad Aplinkos ministerija reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą, kontroliuoja nustatytų reikalavimų ir užduočių įgyvendinimą (1 d.); Aplinkos ministerija koordinuoja kitų valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą atliekų tvarkymo srityje, ieško papildomų finansavimo šaltinių valstybės bei savivaldybių institucijų parengtiems atliekų tvarkymo projektams finansuoti (2 d.), iš šių nuostatų nekyla aplinkos ministro teisė nustatyti pareigą savivaldybėms prisidėti prie komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje ir šių atliekų vežimo paslaugos teikimo ir pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūros įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimo finansavimo. Nėra pagrindo vertinti, kad tokios savivaldybių pareigos kyla iš Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punkto ar Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 3 punkto, 32 straipsnio 1 dalies, Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punkto, kuriais aplinkos ministras vadovavosi priimdamas įsakymą, kadangi šios teisės normos reguliuoja kitus teisinius santykius. Tokių įstatymo normų, nustatančių aptartas savivaldybių pareigas, nenurodė ir aplinkos ministras, priimdamas įsakymą, ir Aplinkos ministerija, teikdama atsiliepimą į pareiškimą.

Išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, kad savivaldybės biudžeto lėšos, į kurias patenka ir vietinės rinkliavos, yra naudojamos tik toms funkcijoms, kurios pagal Konstituciją ar įstatymus yra priskirtos savivaldybėms. Be to, aplinkos ministrui nepriskirta savivaldybių biudžeto perskirstymo funkcija.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, padaryta išvada, kad aplinkos ministras, Įsakymo 2.2.2 papunktyje ta apimtimi, kiek nustatyta pareigą savivaldybėms iš savo finansinių išteklių (savivaldybės biudžeto) apmokėti dalį komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos ir pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų infrastruktūros įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros paslaugų teikimo išlaidų, nustatė teisinį reguliavimą, kuris nėra grindžiamas reglamentavimu, įtvirtintu įstatymuose, ar detalizuojantis įstatyme numatytą teisinį reguliavimą. Be to, tokiu būdu aplinkos ministras įsiterpė į savivaldybės biudžeto, į kurį patenka vietinės rinkliavos, paskirstymo procesą, o tai nepatenka į aplinkos ministro kompetencijos ribas.

Išplėstinė teisėjų kolegija įvertino, kad aplinkos ministras viršijo savo įgaliojimus ir kompetenciją nustatydamas Įsakymo 2.2.2 papunkčio reguliavimą, nors aiškaus ir konkretaus įstatyminio pavedimo priimti tokį teisinį reguliavimą neturėjo, t. y. priimdamas šią poįstatyminio teisės akto nuostatą aplinkos ministras nesivadovavo įstatymu. Konstatuota, jog aplinkos ministras nepaisė iš konstitucinio teisinės valstybės principo išplaukiančio įpareigojimo teisėkūros subjektams leidžiant teisės aktus neviršyti savo įgaliojimų, nepažeisti teisės aktų hierarchijos, įstatymų viršenybės imperatyvų ir įstatymo įgyvendinamajame teisės akte nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris būtų grindžiamas įstatymu ir jį detalizuotų tik įstatyme nustatytose ribose. Todėl Įsakymo 2.2.2 papunktis pripažintas prieštaraujančiu konstituciniam teisinės valstybės principui.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-11-822/2022

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00066-2022-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 4.1; 14.15

[Prieiga internete](#)

5. Rinkimai, referendumai ir politinių partijų veikla

5.7. Kiti su rinkimais, referendumais ir politinių partijų veikla susiję klausimai

Dėl asmens, nesančio juridiniu asmeniu, registruotu Juridinių asmenų registre, įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) atsisakymo registruoti rinkimų komitetą „Liudvikas Ragauskis ir kiti už konstitucines gyventojų (Vilniečių) teises“ Vilniaus miesto rinkimų apygardoje savarankišku savivaldybių tarybų ir merų rinkimų politinės kampanijos dalyviu. Šis

atsisakymas iš esmės motyvuotas tuo, kad rinkimų komitetas nėra teisės aktų nustatyta tvarka įsteigtas ir įregistruotas viešasis juridinis asmuo, kuris pagal Rinkimų kodekso ir kitų teisės aktų nuostatas turi teisę teikti dokumentus dėl jo įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu, ir kuris gali kandidatuoti į savivaldybių tarybų narius bei merus.

Politinių organizacijų įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo kontekste įvertinusi byloje ginčytą VRK sprendimą, priimtą dėl Rinkimų kodekso 68 straipsnio 1 dalies tvarka pateikto rinkimų komiteto „Liudvikas Ragauskis ir kiti už konstitucines gyventojų (Vilniečių) teises“ teikimo dėl įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu, teisėjų kolegija nurodė, kad nėra pagrindo manyti jį esant neteisėtu ir naikinti: rinkimų komitetas „Liudvikas Ragauskis ir kiti už konstitucines gyventojų (Vilniečių) teises“, bylos duomenimis, nesantis juridiniu asmeniu, registruotu Juridinių asmenų registre, nėra politinė organizacija – politinė partija arba politinis komitetas – galintis būti rinkimų politinės kampanijos dalyviu, registruojamu savo paties prašymu Rinkimų kodekso nustatyta tvarka, todėl jį, atsižvelgiant į Rinkimų kodekso 68 straipsnio 1 dalies nuostatas, teisėtai ir pagrįstai atsisakyta įregistruoti savarankišku politinės kampanijos dalyviu.

Pareiškėjų skundas atmestas.

2022 m. gruodžio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eR-16-624/2022

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00086-2022-8

Procesinio sprendimo kategorija 5.7

[Prieiga internete](#)

*Dėl nuosavų (asmeninių) lėšų, skiriamų savo politinei kampanijai finansuoti, pripažinimo finansine auka
Dėl kandidato, finansuojančio savo politinę kampaniją, aukos dydžio apribojimų*

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimo, kuriuo pareiškėjas pripažintas pažeidęs Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas¹) 10 straipsnio 3 dalį (savo politinei kampanijai finansuoti skyręs 9 770,73 Eur didesnę, negu numatyta, lėšų sumą), 12 straipsnio 1 dalį (politinei kampanijai panaudojęs įstatymo reikalavimų neatitinkančią auką (nuosavas lėšas, viršijančias leistiną sumą) ir įpareigotas pervesti į valstybės biudžetą įstatymo reikalavimų neatitinkančią aukų sumą).

Teisėjų kolegija, įvertinusi Įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą (2 str. 3 ir 4 d., 8 str. 1 d. 2 p., 10 str. 1 d.), priėjo prie išvados, kad kai savarankiškas politinės kampanijos dalyvis savo politinę kampaniją finansuoja iš leistinų finansavimo šaltinių, be kita ko, nuosavų (asmeninių) lėšų, jis Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkto prasme laikytinas aukotoju, o jo pervesta į rinkiminę sąskaitą pinigų suma – finansine auka, skirta politinei kampanijai finansuoti, todėl nepagrįstais pripažinti pareiškėjo teiginiai, kad jo nuosavos (asmeninės) lėšos nelaikytinos aukomis.

Pareiškėjas teigė, kad finansuodamas politinę kampaniją, panaudojo 10 procentų savo deklaruotų metinių pajamų, kas leistina pagal Įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, ir neviršijo 20 procentų, kas yra leistina pagal Įstatymo 10 straipsnio 3 dalį.

Pagal bylos aplinkybes pareiškėjo, kandidato (Įstatymo 10 str. 3 d.), politinė kampanija buvo finansuota nuosavomis (asmeninėmis) lėšomis, kurių panaudota 36 950,73 Eur. VRK nustatė, jog ši suma viršija Įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nustatytą kandidato lėšų limitą (20 vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžių, konkretus dydis 2020 metų Seimo rinkimuose sudarė 27 180 Eur). Byloje nebuvo ginčo, kad pareiškėjas, finansuodamas savo politinę kampaniją, neviršijo 20 procentų paskutinių praėjusių kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų.

Teisėjų kolegija, įvertinusi Įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą (10 str. 2 ir 3 d., 12 str. 5 d. 2 p.) ir bylos faktines aplinkybes, pažymėjo, kad Įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtintas ne tik kandidato aukos dydis, nustatomas pagal VMDU (t. y. 20 VMDU), bet ir aukos dydis, nustatomas procentais nuo deklaruotų metinių pajamų ir deklaruotų turimų lėšų (t. y. 20 procentų). Pagal aptariamą teisės normos konstrukciją daryta išvada, kad kandidatas, finansuodamas savo politinę kampaniją, negali viršyti nei vieno iš nustatyto finansavimo dydžių apribojimų (t. y. nei 20 VMDU, nei 20 procentų), išimtis yra numatyta tik Įstatymo 12 straipsnio 5 dalies 2 punkte.

Prieita prie išvados, kad VRK pagrįstai ir teisėtai konstatavo, jog pareiškėjas, savo politinei kampanijai skyręs didesnę, negu numatyta, lėšų sumą, pažeidė Įstatymo 10 straipsnio 3 dalį. Kadangi pareiškėjas priėmė ir

¹ Įstatymas neteko galios 2022 m. rugsėjo 1 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos rinkimų kodeksui.

panaudojo Įstatymo reikalavimų neatitinkančią auką (Įstatymo 12 str. 1 d. pažeidimas), Įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nustatytą dydį viršijusi suma nebuvo Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta tvarka nei pervesta aukotojui, nei į valstybės biudžetą, teisėjų kolegijos nuomone, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad VRK turėjo teisinį pagrindą pritaikyti Įstatymo 12 straipsnio 2 dalį ir įpareigoti pareiškėją per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą Įstatymo reikalavimų neatitinkančių aukų sumą.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-787-556/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01230-2021-4

Procesinio sprendimo kategorija 5.7

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.8. Socialinė parama šeimoms, vaikams ir nepasiturintiems gyventojams

Dėl darbo paieškos išmokos įtraukimo į visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamas pajamas

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl atsakovo Kauno miesto savivaldybės administracijos sprendimo, kuriuo pareiškėjui nutrauktas socialinės pašalpos mokėjimas nuo 2020 m. rugpjūčio 1 d., kadangi keitėsi pajamų šaltinis, pagrįstumo ir teisėtumo.

Teisėjų kolegija nurodė, kad ginčo santykius reglamentuoja Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas (toliau – Įstatymas). Bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus: 1) vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal šio Įstatymo 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio; 2) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (jvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio Įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą (Įstatymo 6 straipsnis).

Pareiškėjas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 23 punkto nuostata, kad darbo paieškos išmoka yra įskaitoma į asmens gaunamas pajamas, kadangi, jo nuomone, ši Įstatymo nuostata taikoma tik nuo 2021 m. sausio 19 d., įsigaliojus naujai 2021 m. sausio 12 d. šio straipsnio Įstatymo Nr. XIV-160 redakcijai.

Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas teisingai pritaikė materialiosios teisės normas, kadangi ginčo laikotarpiui (2020 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais) yra aktuali Įstatymo redakcija, galiojusi po 2020 m. gegužės 7 d. priimto Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675; 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 (toliau – Pakeitimo įstatymas). Pakeitimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalis nustatė, kad Įstatymo 17 straipsnio 1 dalis, kuri numato, jog skiriant piniginę socialinę paramą, įskaitomos visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamos pajamos, papildoma 23 punktu: „nedarbo socialinio draudimo išmoka mokama pagal Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą, darbo paieškos išmoka, mokama pagal Užimtumo įstatymą“. Pakeitimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalis nustatė, kad Įstatymo 17 straipsnio 1 dalis papildoma 23 punktu: „nedarbo socialinio draudimo išmoka, mokama pagal Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą“. Pakeitimo įstatymo 11 straipsnyje nurodytas šio įstatymo įsigaliojimas ir taikymas. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Pakeitimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalis, kuria numatoma, kad į visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno asmens gaunamas pajamas įskaitoma ne tik nedarbo socialinio draudimo išmoka, bet ir darbo paieškos išmoka, įsigalioja 2020 m. birželio 1 d. ir galioja iki 2020 m. gruodžio 31 d., o šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalis, kuria numatoma, kad į visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamas pajamas įskaitoma tik nedarbo socialinio draudimo išmoka, įsigalioja nuo 2021 m. sausio 1 d. Todėl ginčo laikotarpiu į visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamas pajamas Įstatymo 17 straipsnio nustatyta tvarka buvo įskaitoma tiek nedarbo socialinio draudimo išmoka, mokama pagal Nedarbo socialinio draudimo įstatymą, tiek darbo paieškos išmoka, mokama pagal Užimtumo įstatymą.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmetas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. gruodžio 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-501-463/2022
Teismo proceso Nr. 3-62-3-03218-2020-2
Procesinio sprendimo kategorija 41
[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.6. Užsieniečių išvykimas iš Lietuvos Respublikos

Dėl patikrinimo metu rasto dokumento, turinčio klastojimo požymių, vertinimo, uždraudžiant užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – atsakovas, Departamentas) sprendimo, kuriuo, be kita ko, uždrausta pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 36 mėnesius, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, pripažinęs, jog pareiškėjas kelia grėsmę valstybės saugumui ir viešajai tvarkai, nes atvykdamas į Lietuvos Respubliką, pateikė dokumentą (vairuotojo pažymėjimą), kuriame yra klastojimo požymių, ir dėl to Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) nebuvo įleistas į Lietuvos Respubliką.

Išnagrinėjęs ginčui aktualias teisės normas, LVAT darė išvadą, kad Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) nenumato imperatyvaus Departamento elgesio modelio, esant VSAT sprendimui dėl atsisakymo leisti atvykti kertant sieną, bet suteikia diskreციją Departamentui, gavusiam VSAT teikimą, spręsti, ar konkrečiu atveju yra būtina uždrausti užsieniečiui atvykti, ar jo elgesys atitiko Įstatyme numatytus kriterijus, ar konkrečiu atveju yra surinkta pakankamai duomenų, kad užsienietis kelia grėsmę ir pan.

Anot LVAT, byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas jį tikrinusiems pareigūnams pats pateikė vairuotojo pažymėjimą, turintį klastojimo požymių – pareiškėjo vardu išduotas vairuotojo pažymėjimas buvo rastas pasienio tikrinimo metu tarp jo asmeninių daiktų. Nenustatyta, kad pareiškėjas būtų siekęs šiuo vairuotojo pažymėjimu pagrįsti savo buvimo Lietuvos Respublikoje tikslą ir sąlygas. Pareiškėjo atvykimo į Lietuvos Respubliką tikslas – darbas, tačiau byloje nėra duomenų, kad šiam tikslui įgyvendinti ar gyvenimo sąlygoms pagrįsti pareiškėjui yra būtina turėti vairuotojo pažymėjimą. Be to, byloje nėra paneigtas pareiškėjo paaiškinimas, kad rastas vairuotojo pažymėjimas yra tik suvenyras ir užsienietis juo neketino naudotis. Taigi, LVAT darė išvadą, kad vien dokumento, kuris turi klastojimo požymių, radimo faktas nėra pakankamas taikyti Kriterijų vertinimo tvarkos² 16.3.2 punktą, pagal kurį šeiminių ryšių su Lietuvos Respublikoje gyvenančiais asmenimis neturinčiam užsieniečiui, kuris buvo neįleistas, nustatomas trejų metų draudimo atvykti laikotarpis, jeigu užsienietis buvo neįleistas dėl priežasčių, nenurodytų šios tvarkos 16.1 ar 16.2 papunktyje, tačiau, atvykdamas į Lietuvos Respubliką, pateikė buvimo tikslą ir sąlygas pagrindžiančius dokumentus, kuriuose yra klastojimo požymių.

Atkreiptas dėmesys ir į tai, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai akcentavo aplinkybę, jog pareiškėjas kelia grėsmę valstybės saugumui ir viešajai tvarkai: nepaisant to, kad VSAT atsisakyme leisti atvykti kertant sieną tokia grėsmė nurodyta, ginčytame Departamento sprendime tik pažymėta apie tokios informacijos (atsisakymo leisti atvykti priežasties) gavimą, tačiau pats sprendimas uždrausti atvykti į Lietuvos Respubliką nebuvo priimtas vadovaujantis atitinkamu Kriterijų vertinimo tvarkos skirsniu, įtvirtinančiu nuostatas, reikšmingas priimant sprendimą uždrausti atvykti užsieniečiui, kuris gali kelti grėsmę valstybės saugumui ar viešajai tvarkai.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas – pareiškėjo skundas patenkintas, ginčytas Departamento sprendimas panaikintas.

2022 m. gruodžio 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-4033-552/2022
Teismo proceso Nr. 3-61-3-03156-2022-4

² Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2014 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 3K-33 patvirtinta Kriterijų, kuriais vadovaujasi nustatant ar sutrumpinant draudimo užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpį arba išbraukiant duomenis apie užsienietį iš Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinio sąrašo, vertinimo tvarka.

Procesinio sprendimo kategorijos: 8.6.4; 8.7

[Prieiga internete](#)

10. Lietuvos Respublikos pilietybė

10.4. Lietuvos Respublikos pilietybės gražinimas

Dėl advokato teisės patvirtinti su teisinės paslaugos teikimu susijusių dokumentų nuorašus, teikiant kliento prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – atsakovas, Departamentas) sprendimo, kuriuo, be kita ko, atsisakyta priimti nagrinėti pareiškėjo prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo, pagrįstumo ir teisėtumo.

Nustatyta, kad pareiškėjo atstovas advokatas per Migracijos departamento informacinę sistemą pateikė Departamentui pareiškėjo prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo, taip pat kitus šį prašymą pagrindžiančius dokumentus, be kita ko, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento – paso – kopiją, patvirtintą pareiškėjo atstovo advokato. Departamentas byloje ginčytu sprendimu atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjo prašymą motyvuodamas tuo, kad pareiškėjo pateikta paso kopija nėra patvirtinta notaro parašu.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamu sprendimu pareiškėjo skundą atmetė, motyvuodamas tuo, kad aktualūs teisės aktai nenumato advokatui teisės tvirtinti Departamentui teikiamų dokumentų kopijas.

LVAT nesutiko, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. 280 patvirtinto Lietuvos Respublikos pilietybės dokumentų rengimo tvarkos aprašo (redakcija, galiojusi nuo 2019 m. liepos 1 d. iki 2021 m. rugsėjo 24 d.) 5 punkto nuostata dėl dokumentų kopijų tikrumo paliudijimo („Pateikiamų dokumentų kopijų tikrumas turi būti paliudytas dokumentų kopijų tikrumo paliudijimo teisę turinčio asmens ar institucijos“) suponuoja reikalavimą pateikti dokumentų kopijas, kurių tikrumas būtų paliudytas notaro: tokia nuostata, anot LVAT, *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) nei Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, nei administracinės procedūros, kurioje priimtas aktas yra ginčijamas, vykdymo metu galiojusios redakcijos Apraše nėra nustatyta; atsakovo argumentas, kad Advokatūros įstatymas nereglamentuoja prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės pateikimo tvarkos, o Pilietybės įstatymas ir Aprašas nenustato advokatui teisės tvirtinti prie prašymo pridėto paso kopiją, anot LVAT, nagrinėjamo ginčo kontekste nėra svarbus: teisės aktų normų nuostatos yra aiškinamos ne izoliuotai, o kartu su kitomis teisės aktų, reglamentuojančių reikšmingus aspektus, nuostatomis. Pilietybės įstatyme bei jam įgyvendinanti priimtuose aktuose nei yra, nei iš esmės gali būti visas teisinis reguliavimas, reikalingas tokio pobūdžio santykiams sureguliuoti, dėl ko taikomos kitų teisės aktų, iš jų – ir tiesiogiai čia nepaminėtų, nuostatos, *inter alia* (be kita ko), reglamentuojančios atstovavimo teisinius santykius ir dokumentų kopijų tikrumo paliudijimą.

Atsižvelgęs į bendras nuostatas, įtvirtintas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, kurios reglamentuoja atstovavimo teisinius santykius, taip pat specialias nuostatas, įtvirtintas Advokatūros įstatyme, LVAT konstatavo, kad advokatas, vykdydamas advokato veiklą, *inter alia* Aprašo nustatytais atvejais ir tvarka teikdamas kliento prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, turi teisę tvirtinti su tokios teisinės paslaugos teikimu susijusių dokumentų nuorašus / kopijas, kurių pateikimas galimas pagal Aprašo nuostatas, taigi – ir kelionės dokumentų kopijas.

Pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, pareiškėjo skundas patenkintas iš dalies, atsakovo sprendimas panaikintas ir atsakovas įpareigotas iš naujo spręsti pareiškėjo prašymą. Kita pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis palikta nepakeista.

2022 m. gruodžio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4023-624/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02203-2021-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 10.4; 10.6

[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.15. Pridėtinės vertės mokesčiai

12.15.5. Pridėtinės vertės mokesčio atskaita

12.15.5.2. Pridėtinės vertės mokesčio atskaitos tikslinimas

Dėl apmokestinamojo asmens pareigos tikslinti prekių ir paslaugų, kurias panaudojant sukurtas turtas nebebus panaudotas apmokestinamoje veikloje, pirkimo (įsigijimo) PVM atskaitą atveju, kai dėl nuostolingos veiklos priimamas sprendimas jį likviduoti ir jis yra išregistruojamas iš PVM mokėtojų registro

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas kilo dėl vietos mokesčių administratoriaus sprendimo, kuriuo, pripažinus pareiškėjo – likviduojamos ir iš PVM mokėtojų registro išregistruotos bendrovės – pareigą patikslinti PVM atskaitą, papildomai apskaičiuoti ir nurodyti sumokėti PVM bei su juo susijusias sumas.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas nuo 2012 metų vidurio neatliko jokių PVM apmokestinamųjų prekių tiekimų ir (ar) paslaugų teikimų, tačiau 2012–2013 metais, be kita ko, įsigijo prekių ir paslaugų, nuo kurių apskaičiavo ir į PVM atskaitą įtraukė pirkimo PVM. Šios sumos buvo atskaitytos už pareiškėjui patiektas prekes bei suteiktas paslaugas, susijusias su Europos Sąjungos lėšomis finansuojamo tarptautinio projekto vykdymu – šio projekto tikslas buvo sukurti medicininio diagnostikos ir stebėjimo prietaiso prototipą, o vėliau šiuo įrenginiu prekiauti rinkoje. 2013 m. gruodžio 31 d. šis projektas buvo baigtas ir pareiškėjas įgijo teisę į 3 licencijas ir 2 prietaisų modulius bandomuosius pavyzdžius – prototipus. Pabaigus šį projektą, 2014 ir 2015 metais pareiškėjo veikla buvo nuostolinga, nepaskirstytas nuostolis nuolat didėjo. Atsižvelgiant į nuostolingą veiklą ir nesant užsakymų bei potencialių pajamų, buvo nuspręsta bendrovės veiklos nebetęsti. Todėl vienintelio akcininko sprendimu, konstatavus, jog vykdoma mokslinė kuriamoji veikla nebus pelninga, buvo nuspręsta bendrovę likviduoti; pareiškėjas (jo paties prašymu) taip pat buvo išregistruotas ir iš PVM mokėtojų registro.

Mokestinį patikrinimą atlikęs vietos mokesčių administratorius pareiškėjui apskaičiavo papildomai mokėtiną PVM ir su juo susijusias sumas, iš esmės konstatavęs, jog nusprendus bendrovę likviduoti, pareiškėjui atsirado prievolė tikslinti PVM atskaitą ir grąžinti į biudžetą PVM nuo įsigytų prekių (paslaugų), kurios nebus panaudotos PVM apmokestinamai veiklai vykdyti. Pareiškėjas su tokiu sprendimu nesutiko, be kita ko, iš esmės atkreipdamas dėmesį į ESTT jurisprudenciją, pagal kurią iš išlaidų, patiriamų ketinant vykdyti ekonominę veiklą, asmuo turi teisę atskaityti pirkimo PVM ir tuo atveju, kai ekonominės veiklos planas žlunga ir suplanuoti apmokestinamieji sandoriai nesudaromi.

Tačiau LVAT teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjas savo procesiniuose dokumentuose Sąjungos teisminių institucijų praktika rėmėsi iš esmės tik tiek, kiek ji yra susijusi su teise į pirminę PVM atskaitą. Tuo tarpu ESTT praktikoje akcentuotas principas, pagal kurį teisė į atskaitą įgyjama, net jeigu veikla nutraukiama prieš pradėdant vykdyti apmokestinamuosius sandorius, turi būti derinamas su PVM direktyvos³ nuostatomis dėl atskaitos tikslinimo – PVM direktyvos 184–187 straipsniuose numatytas tikslinimo mechanizmas yra šioje direktyvoje nustatytos PVM atskaitos tvarkos dalis ir juo siekiama glaudžiai ir tiesiogiai susieti teisę į pirkimo PVM atskaitą su atitinkamų prekių ar paslaugų naudojimu apmokestinamiesiems pardavimo sandoriams.

Apžvelgiamu atveju, kaip minėta, pareiškėjas buvo įgijęs likviduojamo asmens statusą, taip pat, jo paties prašymu, jis buvo išregistruotas iš PVM mokėtojų registro. Šiuo klausimu PVM įstatymo 69 straipsnio 1 dalis įtvirtina, kad „apmokestinamąjį asmenį išregistruojant iš PVM mokėtojų arba PVM mokėtojui pasibaigiant dėl likvidavimo, išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens PVM deklaracijoje šio įstatymo 66 ir 67 straipsniuose nustatyta tvarka patikslinama PVM atskaita ir į biudžetą grąžinamas į PVM atskaitą įtrauktas prekių ir (arba) paslaugų, įskaitant ilgalaikį turtą, kurios nebebus panaudotos šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, pirkimo ir (arba) importo PVM.“

Cituotoje nuostatoje minimo PVM įstatymo 66 straipsnio 2 dalis, be kita ko, numato, jog „paaiškėjus, kad prekės ir (arba) paslaugos, jeigu jų (o jeigu jos pasigamintos, – joms pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo įtrauktas (įtraukta) į atskaitą, pradėtos naudoti kitai negu šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai <...>, PVM atskaita tikslinama to mokesstinio laikotarpio, kurį paaiškėjo minėtos aplinkybės <...>“. Teisėjų kolegija pastebėjo, kad ši įstatymo nuostata taikoma ir nepanaudotam ilgalaikiam (materialiajam ir nematerialiajam) turtui (šiam turtui sukurti, pasigaminti panaudotoms prekėms ir (ar) paslaugoms), kuris nepatenka į nurodytą PVM įstatymo 67 straipsnio 1 dalyje).

Byloje nebuvo ginčo, kad naudojant ginčo prekes ir paslaugas sukurtas turtas (prototipas, licencijos) nebuvo panaudotas; ginčo prekės ir paslaugos, nėra susijusios su ankstesne bendrovės veikla (jos užbaigimu).

Kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, akivaizdu ir tai, jog tokio kaip pareiškėjas apmokestinamojo asmens likvidavimo atveju ginčo prekės ir paslaugos (ilgalaikis turtas) nebebus naudojamos apmokestinamoje ekonominėje veikloje. Be to, tai, kad pareiškėjas pateikė prašymą išregistruoti jį iš PVM mokėtojų registro, šiuo konkrečiu nagrinėjamu atveju objektyviai patvirtino, jog jis nebeturėjo ginčo prekių ir paslaugų (ilgalaikio turto)

³ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos.

naudoti minėtoje veikloje. Kadangi, kaip minėta, pareiškėjo teisė į pirminę PVM atskaitą buvo siejama su jo ketinimu ginčo prekes bei paslaugas naudoti apmokestinamoje ekonominėje veikloje ateityje, šio ketinimo atsisakymas pripažintinas, kaip PVM direktyvos 185 straipsnio 1 dalyje (PVM įstatymo 66 str. 2 d.) nurodytas veiksnys, kuriais remiantis buvo apskaičiuota atskaitytina PVM suma, pasikeitimas, implikuojantis jo (pareiškėjo) pareigą patikslinti atskaitytas sumas. Todėl, pareiškėjui neįvykdžius savo pareigos patikslinti už įsigytas ginčo prekes ir paslaugas atskaityto pirkimo PVM, vietos mokesčių administratorius pagrįstai apskaičiavo ir nurodė į valstybės biudžetą sumokėti papildomą PVM, atitinkantį už ginčo prekes ir paslaugas atskaitytą pirkimo PVM.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-965-602/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02398-2019-7

Procesinio sprendimo kategorija 12.15.5.2

[Prieiga internete](#)

12.15.7. Kiti su pridėtinės vertės mokesčiu susiję klausimai

Dėl Miškų įstatyme numatytų privalomųjų atskaitymų į valstybės biudžetą už parduotą žaliavinę medieną ar nenukirstą mišką pripažinimo Sąjungos teisėje draudžiamu apyvartos mokesčiu

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl pareiškėjų, kurie yra miškų valdytojai, reikalavimo priteisti jiems turtinės žalos atlyginimą iš Lietuvos valstybės, šią žalą kildinant iš, jų nuomone, neteisėtai Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalimi jiems nustatytos pareigos mokėti 5 proc. privalomuosius atskaitymus į valstybės biudžetą nuo už parduotą žaliavinę medieną ar nenukirstą mišką gautų pajamų (toliau – ginčo privalomieji atskaitymai). Turtinės žalos dydį pareiškėjai siejo su ginčo laikotarpiu jų deklaruotomis ir sumokėtomis ginčo privalomųjų atskaitymų sumomis.

Pareiškėjai, be kita ko, laikėsi pozicijos, jog ginčo privalomuosius atskaitymus nustatanti minėta Miškų įstatymo nuostata prieštarauja PVM direktyvos⁴ 401 straipsniui, nustatančiam, kad „nepažeidžiant kitų Bendrijos teisės nuostatų, ši direktyva nedraudžia valstybėms narėms toliau taikyti ar įvesti <...>, akcizo mokesčius <...> arba, platesne prasme, bet kokius mokesčius ar rinkliavas, kurie negali būti laikomi apyvartos mokesčiais, tačiau surenkant tuos mokesčius ar rinkliavas prekyboje tarp valstybių narių neturi atsirasti su sienų kirtimu susijusių formalumų“.

LVAT teisėjų kolegija pirmiausia nurodė, kad pažodžiui aiškinant PVM direktyvos 401 straipsnio nuostatą, galima daryti išvadą, jog, atsižvelgiant į žodžių junginiu „negali būti laikomi apyvartos mokesčiais“ išreiškiamą neigiamą sąlygos turinį, valstybė narė gali toliau taikyti arba įvesti mokesčius ar rinkliavas su sąlyga, kad jie nebus panašūs į apyvartos mokesť. Remdamasi ESTT išaiškinimais, teisėjų kolegija pastebėjo, kad tam, jog būtų nustatyta, ar mokestis, rinkliava ar mokėjimas yra apyvartos mokestis, kaip jis suprantamas pagal PVM direktyvos 401 straipsnį, reikia įvertinti, ar jis galėtų neigiamai paveikti bendros PVM sistemos veikimą, nes juo prekių ir paslaugų judėjimas ir komerciniai sandoriai būtų apmokestinami panašiai, kaip yra apmokestinami PVM. Bet kuriuo atveju mokesčiai, rinkliavos ir mokėjimai, turintys esminių PVM požymių, apsunkina prekių ir paslaugų judėjimą panašiai kaip ir PVM, net jeigu šie mokesčiai nėra visiškai jam tapatūs. Tačiau taip pat būtina pabrėžti, kad PVM direktyvos 401 straipsnis nedraudžia toliau taikyti ar nustatyti mokesčio, kuris neturi vieno iš esminių PVM požymių.

ESTT jurisprudencijoje pripažįstami keturi esminiai požymiai: (1) PVM bendrai taikomas operacijoms, kurių objektas yra prekės ar paslaugos; (2) jo dydis apskaičiuojamas proporcingai apmokestinamojo asmens už patiektas prekes ar suteiktas paslaugas sumokėtai sumai; (3) mokestis yra renkamas kiekviename gamybos ar paskirstymo proceso etape, įskaitant mažmeninės prekybos etapą, neatsižvelgiant į pirma atliktų sandorių skaičių; (4) iš mokesčio, kurį apmokestinamasis asmuo turi sumokėti, yra atskaitomos pirmesniuose proceso etapuose sumokėtos sumos, t. y. konkrečiame etape mokestis mokamas tik nuo šiame etape atsiradusios pridėtinės vertės, ir galiausiai jo mokėjimo našta tenka galutiniam vartotojui.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad reikia pripažinti, jog ginčo privalomieji atskaitymai neatitinka minėtų trečio ir ketvirto PVM požymių, dėl ko jie (atskaitymai) negali būti pripažinti apyvartos mokesčiu PVM direktyvos 401 straipsnio taikymo tikslais.

⁴ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112 EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos.

Iš tiesų, pirma, ginčo privalomieji atskaitymai taikomi tik miško valdytojui ir tik už jo parduotą: (1) žaliavinę medieną, paruoštą valdomame miške, – miško žemėje nukirstų medžių stiebų medieną, skirtą medienos gaminiams ruošti; (2) nenukirstą mišką – augančius medžius, sausuolius, vėjavartas, vėjalaužas ir kitą nenukirstą sumedėjusią miško augaliją. Tai reiškia, kad šie atskaitymai, skirtingai nei PVM, taikomi (renkami) tik pirmą (vieną) kartą, o ne kiekviename gamybos ir paskirstymo etape, t. y. vėlesni sandoriai (ūkinės operacijos), susiję su žaliavine mediena ar nenukirstu mišku, kaip jie apibrėžiami Miškų įstatyme, nebėra apmokestinami aptariamais atskaitymais. Antra, kadangi ginčo privalomieji atskaitymai nemokami vėlesniuose etapuose, t. y. vėlesnių ūkinių operacijų, susijusių su žaliavine mediena ar nenukirstu mišku, metu, nėra apskritai jokio pagrindo teigti apie ankstesniuose etapuose sumokėtų sumų atskaitymą – skirtingai nei PVM, šie atskaitymai nėra renkami kiekviename proceso etape, juos taikant nėra mechanizmo, analogiško teisės į PVM atskaitą taikymui, ir šie atskaitymai nėra pagrįsti (vien) pridėtine verte įvairiuose to paties proceso etapuose.

Savo ruožtu nėra pagrindo konstatuoti ir to, kad ginčo privalomųjų atskaitymų našta (ypač atsižvelgiant į šių atskaitymų mokėtoją ir apmokestinimo objektą) tenka galutiniam vartotojui, kaip tai yra PVM taikymo atveju. Be to, net ir darant prielaidą, kad galutinis vartotojas yra žaliavinę medieną ar nenukirstą mišką įsigijęs asmuo, šiuo atveju nenumatyta miško valdytojo pareigos pridėti aptariamų atskaitymų sumą prie pardavimo kainos ir nurodyti šią sumą pirkėjui išrašytoje sąskaitoje faktūroje – ginčo privalomųjų atskaitymų naštos perkėlimas pirkėjui (galutiniam vartotojui) yra galimybė, bet ne pareiga miškų valdytojams, kurie bet kuriuo momentu gali pasirinkti patys padengti aptariamus atskaitymus ir nepadidinti tiekiamų prekių kainos.

Taigi, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, konstatavus, jog ginčo privalomi atskaitymai, įskaitant pačią apmokestinimo tvarką, nėra panašūs į PVM, nėra ir pagrindo pripažinti, kad šie atskaitymai galėtų neigiamai paveikti bendros PVM sistemos veikimą.

LVAT atmetė pareiškėjų apeliacinį skundą.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-200-822/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02013-2020-3

Procesinio sprendimo kategorija 20.2.3.1

[Prieiga internete](#)

13. Muitinės veikla

13.7. Skola muitinei

13.7.1. Muitinės skolininkas

Dėl prekes, kurios sulaikytos dėl atliekamo ikiteisminio tyrimo ir kurioms įforminta muitinės sandėliavimo procedūra, saugančios institucijos pripažinimo skolininku muitinei, kai šios prekės pavogtos

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėtas ginčas dėl Valstybinės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) pripažinimo muitinės skolininku nustačius, kad buvo pavogtos šios tarnybos sulaikytos ir jos saugotos akcizais apmokestinamos prekės – cigaretės.

VSAT buvo sulaikiusi cigaretes, kurioms Lenkijoje įforminta tranzito procedūra, bei patalpinusi saugoti rastų, paimtų daiktų ir daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, saugykloje, nes dėl šių prekių gabenimo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas. Baudžiamąją bylą išnagrinėjęs teismas, be kita ko, įpareigojo cigaretes grąžinti jų savininkui, tačiau paaiškėjo, kad dalis šių prekių buvo pavogtos iš minėtos saugyklos. Apie pavogtas cigaretes buvo informuota muitinė, kuri konstatavo, jog šios prekės buvo neteisėtai paimtos iš muitinės priežiūros, dėl ko atsirado skola muitinei. Skolininku muitinei buvo pripažinta VSAT. Mokesčių administratorius VSAT atsakomybę kildino iš aplinkybės, kad ji nevykdė muitinės sandėliavimo vykdytojo pareigų, kadangi jos saugomos ginčo prekės (cigaretės) buvo paimtos iš muitinės priežiūros. Savo ruožtu VSAT su tuo nesutiko, be kita ko, teigdama, jog ji nepagrįstai buvo pripažinta prekių (cigarečių) sandėliavimo procedūros vykdytoja, kuriai tenka procedūros vykdytojo pareigos ir atsakomybė, nes VSAT pagal Sąjungos muitinės kodekso⁵ (toliau – SMK) nuostatas nėra nei leidimo turėtoja, nei muitinės procedūrų vykdytoja, o prekės (cigaretės) buvo sulaikytos vykdant VSAT priskirtas funkcijas, t. y. atliekant asmenų ir transporto priemonių kertančių valstybės sieną kontrolę.

⁵ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (nauja redakcija).

Teisėjų kolegija, pažymėjusi, kad ginčo cigaretėms buvo įforminta muitinio sandėliavimo procedūra, kaip sulaikytoms (konfiskuotoms) prekėms (SMK 198 str. 2 d.), bei įvertinusi teisinį reguliavimą, konstatavo, jog aplinkybė, kad prekės (cigaretės) buvo saugomos ne laikinojo saugojimo sandėliuose, kaip tai reglamentuojama SMK 148 straipsnio 1 dalyje, o VSAT saugykloje, nagrinėtu atveju nesudarė pagrindo pripažinti, kad pareiškėjas neatliko prekių (cigarečių) saugojimo (t. y. nebuvo saugojimo procedūros vykdytoju), nes, kaip matyti iš SMK 147 straipsnio nuostatų, prekės gali būti saugomos ir kitose muitinei priimtinosiose vietose, ne tik laikinojo saugojimo sandėliuose, nurodytuose SMK 148 straipsnyje. Pareiškėjas (VSAT), sulaikęs ginčo prekes (cigaretes) ir saugodamas jas saugykloje, tapo muitinio sandėliavimo procedūros vykdytoju. Atitinkamai LVAT sprendė, kad konstatavus, jog pareiškėjas pagrįstai buvo pripažintas sandėliavimo procedūros vykdytoju, muitinė pagrįstai vadovavosi SMK 198 straipsnio 2 dalimi ir pagrįstai pripažino pareiškėją skolininku muitinei, nustatė prekių (cigarečių) muitinę vertę bei įregistravo jam mokestinę prievolę.

LVAT atmetė pareiškėjo (VSAT) apeliacinį skundą.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-782-821/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02256-2021-3

Procesinio sprendimo kategorijos: 13.7.2; 13.9

[Prieiga internete](#)

14. Aplinkos apsauga

14.3. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, taršos leidimai

Dėl negalėjimo įvykdyti privalomojo nurodymo ir įveisti žuvmis vandens telkinį, kai leidimas naudoti žvejybos plotą yra panaikintas

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl pareiškėjo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – Departamentas) prašymo įpareigoti atsakovę įvykdyti Departamento 2020 m. rugpjūčio 19 d. privalomąjį nurodymą, vadovaujantis Žuvų išteklių naudojimo, atkūrimo ir apsaugos priemonių plano 2 punktu, įveisti žuvis ežere už 2018 ir 2019 metus, papildant 996 šiųmečių lydekų vienetais, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad privalomasis nurodymas nėra panaikintas, atsakovė jo nėra įvykdžiusi, privalomojo nurodymo neginčijo, neprašė pratęsti jo įvykdymo termino, pareiškėjo skundą tenkino.

Atsakovė apeliaciniame skunde, nesutikdama su pirmosios instancijos teismo sprendimu, teigė, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai įvertino byloje esančius įrodymus, neatsižvelgė į atsakovės nurodytas aplinkybes dėl negalėjimo įvykdyti privalomąjį nurodymą dėl sveikatos būklės, taip pat į tai, kad leidimas naudoti žvejybos plotą jai yra panaikintas, todėl ji objektyviai negali įvykdyti privalomojo nurodymo ir įžuvinti valstybinį vandens telkinį, dėl to pareiškėjo prašymas negalėjo būti tenkinamas.

Teisėjų kolegija nustatė, kada Nacionalinės žemės tarnybos Prienų ir Birštono skyriaus 2013 m. balandžio 26 d. sprendimu buvo patvirtintas ežero Žuvų išteklių naudojimo, atkūrimo ir apsaugos priemonių planas, kurio žvejybos ploto naudotoja N. R. K. privalo, be kita ko, žuvinti vandens telkinį lydekėmis kasmet, vadovaujantis lentelėje nurodytomis žuvų rūšimis ir kiekiu. Aplinkos ministerijos Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamentas 2013 m. gegužės 20 d. N. R. K. išdavė atsakovei leidimą naudoti žvejybos plotą ežere. Tačiau Aplinkos apsaugos agentūros direktorius 2021 m. kovo 31 d. įsakymu šį leidimą, kuriuo N. R. K. buvo suteikta teisė naudoti žuvų išteklius Prienų rajono savivaldybės teritorijoje esančiame ežere, panaikino.

Teisėjų kolegija nagrinėtu atveju nesutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad privalomojo nurodymo vykdymui neturi įtakos leidimo, kuriuo N. R. K. buvo suteikta teisė naudoti žuvų išteklius Prienų rajono savivaldybės teritorijoje esančiame ežere, panaikinimas, nes leidimo panaikinimas atleidžia atsakovę nuo pareigos įveisti žuvmis vandens telkinį papildant jį lydekėmis kasmet 2020–2022 metais ir nuo kitų pareigų.

Teisėjų kolegija, įvertinusi ginčui aktualių teisės aktų (Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo, Vandens įstatymo) nuostatas, sprendė, kad pareigą įgyvendinti planą turi žvejybos ploto naudotojas žuvininkystės vandens telkinyje, kuriame turi leidimą naudoti žvejybos plotą. Šiuo atveju atsakovė neturi leidimo naudoti žvejybos plotą, todėl objektyviai negali įvykdyti privalomojo nurodymo ir įveisti žuvmis vandens telkinį, kuris buvo naudojamas iki leidimo atsakovei panaikinimo.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas nustatė visas bylai reikšmingas aplinkybes, tačiau jas netinkamai įvertino, todėl atsakovės apeliacinis skundas tenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas.

2022 m. gruodžio 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-597-502/2022
Teisminio proceso Nr. 3-62-3-00062-2021-7
Procesinio sprendimo kategorija 14.10
[Prieiga internete](#)

17. Statyba

17.6. Statybos valstybinė priežiūra

Dėl viešojo administravimo subjekto, kompetentingo inicijuoti laikinųjų statinių nugriovimą, kai nebeliko statybą leidžiantį dokumentą išdavusio subjekto

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas Neringos savivaldybės administracija (toliau – Administracija) kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti atsakovo Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) Vakarų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento rašto dalį, kuria atsakyta imtis keturių laikinųjų statinių, esančių Neringoje (toliau – Prekybiniai nameliai), nugriovimo procedūrų pagal Statybos įstatymo 40 straipsnio 3 punktą (toliau – Raštas), ir įpareigoti atsakovą imtis Prekybinių namelių nugriovimo procedūrų. Tačiau pirmosios instancijos teismas pareiškėjo prašymą atmetė.

LVAT teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad byloje nėra ginčo dėl faktinių aplinkybių, t. y. kad Prekybiniai nameliai yra laikinieji statiniai, kad jų naudojimo laikas yra pasibaigęs, kad leidimus juos statyti išdavė institucija, kurios neliko. Byloje ginčas iš esmės kilo dėl viešojo administravimo institucijų – Administracijos ir Inspekcijos – kompetencijos pasidalijimo, t. y. dėl pareigos inicijuoti laikinųjų statinių, kai baigiasi jų naudojimo terminas, nugriovimą priskyrimo vienai iš šių institucijų.

Statybos įstatymo 40 straipsnio 3 punkte nustatyta, jog pastatytas statinys nugriaunamas, kai baigiasi laikinojo statinio naudojimo terminas – per viešojo administravimo subjekto, išdavusio statybą leidžiantį dokumentą, reikalavime nurodytą terminą arba per šio subjekto ieškinio pagrindu priimtame teismo sprendime nurodytą terminą. Statybos įstatymo 40 straipsnio 3 punkte nurodyta institucija yra būtent toji, kuri išdavė statybą leidžiantį dokumentą. Tačiau nagrinėtu atveju statybą leidžiantys dokumentai buvo išduoti seniai, o pačios statybą leidžiančius dokumentus išdavusios institucijos nebeliko, šiuo metu leidimus statyti laikinus statinius išduoda savivaldybių administracijų direktoriai ar jų įgalioti savivaldybių administracijų valstybės tarnautojai (Statybos įstatymo 27 str. 2 d.), būtent savivaldybių administracijos prižiūri, kaip naudojami pastatyti laikini statiniai (Statybos įstatymo 49 str. 1 d. 3 p.), o Inspekcija laikinųjų statinių naudojimo priežiūros neatlieka, nes ji atlieka statybos valstybinę priežiūrą (Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 8 str. 2 d.). Todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, šios bylos kontekste aiškinant Statybos įstatymo 40 straipsnio 3 punkto nuostatą tokiu būdu, jog būtent atsakovas, t. y. Inspekcija, turėtų inicijuoti laikinųjų statinių nugriovimą, visuminio teisinio reguliavimo kontekste atsakovui būtų priskirtos jam nebūdingos funkcijos. Atitinkamai šios bylos kontekste vertinta, kad būtent pareiškėjas, t. y. savivaldybės administracija, pagal Statybos įstatymo 40 straipsnio 3 punktą turi teisę reikalavime nustatyti terminą, per kurį laikinasis statinys turi būti nugriaunamas, arba kreiptis į teismą su ieškiniu, kad teismas nustatytų terminą, per kurį laikinasis statinys turi būti nugriaunamas.

Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-893-815/2022
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00981-2021-6
Procesinio sprendimo kategorijos: 17.6; 17.7
[Prieiga internete](#)

19. Registrai

19.3. Juridinių asmenų registras

Dėl mokėjimo už nuosavybės teisių įregistravimą Nekilnojamojo turto registre dydžio, taikomo savivaldybės institucijai, praleidusiai nustatytą terminą objekto įregistravimui

Šioje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl VĮ Registrų centro Turto registrų tvarkymo tarnybos Nekilnojamojo turto registro departamento Šiaulių skyriaus sprendimo, kuriuo nustačius, jog pareiškėjas Pakruojo rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija) prašymą VĮ Registrų centrui įregistruoti ginčo gatves ir Pakruojo rajono savivaldybės nuosavybės teises į jas pateikė praleidus prašymo padavimo terminą, vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro įstatymo 17 straipsnio 3 dalimi⁶, Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 17, 23, 26 straipsnių pakeitimo ir 25 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo 5 straipsnio 3 dalimi⁷, Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 379 patvirtintų Nekilnojamojo turto registro nuostatų 39¹ punktu⁸, buvo padidintas 100 procentų atlyginimo mokėjimas už juridinio asmens nuosavybės teisių įregistravimą Nekilnojamojo turto registre (toliau – Sprendimas).

Pareiškėjas su minėtu Sprendimu nesutiko ir teigė, kad, vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 25 straipsnio 3 dalimi⁹, ginčo gatvių kadastro duomenys Nekilnojamojo turto registre ir Pakruojo rajono savivaldybės nuosavybės teisės į jas turėjo būti įregistruotos neatlygintinai. Pirmosios instancijos teismas, priėjęs prie išvados, kad šiuo atveju turi būti taikoma vėliau įstatymų leidėjo priimta teisės norma – Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 25 straipsnio 3 dalis, pareiškėjo skundą tenkino. Dėl šio teismo sprendimo VĮ Registrų centras pateikė apeliacinį skundą.

LVAT teisėjų kolegija, iš esmės pritardama pirmosios instancijos teismo išvadai, kad Nekilnojamojo turto registro įstatymo 17 straipsnio 3 dalis ir Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 25 straipsnio 3 dalis teisės aktų hierarchijos aspektu yra vienodo statuso, atkreipė dėmesį, kad liko neįvertinta, kokius teisinius santykius ir kokia apimtimi šios normos reglamentuoja. Šiuo aspektu teisėjų kolegija pažymėjo, kad minėtuose įstatymuose įtvirtinti reglamentavimo tikslai leidžia daryti išvadą, jog Nekilnojamojo turto registro įstatyme yra įtvirtintos bendrosios Nekilnojamojo turto registro organizavimo ir tvarkymo nuostatos, juo reglamentuojami teisiniai santykiai yra skirtingi, negu reglamentuojami Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu. Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis niekaip nėra keičiamos Nekilnojamojo turto registro įstatyme įtvirtintos nuostatos, todėl pirmosios instancijos teismo išvada, kad tiesiog turi būti taikomas vėlesnis teisės aktas (*lex posterior derogat legi priori* (vėlesnis įstatymas įveikia ankstesnįjį) taisyklė), nepagrįsta.

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 25 straipsnio 3 dalies nuostatomis yra konkrečiau, išsamiau, atsižvelgiant į šio įstatymo tikslus, reglamentuota tam tikrų subjektų – valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kurios atlikdamos teisės aktuose nustatytas funkcijas, teikia duomenis, reikalingus registro objektui registruoti, tokių duomenų teikimo sąlygos, įtvirtinant taisyklę, nustatančią, kad minėtais atvejais nurodyti subjektai neturi mokėti valstybės rinkliavos arba Vyriausybės nustatyto atlyginimo. Taip pat nustatyta, kad dėl registro objekto, už kurio registravimą imamas Vyriausybės nustatytas atlyginimas, registravimo atsiradusios sąnaudos teikiamos, tikrinamos, vertinamos ir finansuojamos iš šiam registro tvarkytojui skiriamų valstybės biudžeto lėšų. Taigi teisėjų kolegija padarė išvadą, kad Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 25 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos nuostatos laikytinos specialiomis, nes numato tam tikrą subjektų grupę, kuri tam tikrais atvejais yra išskiriama iš kitų subjektų, teikiančių duomenis, reikalingus registro objektui registruoti (ir ne tik Nekilnojamojo turto registre). Specialiąja taisykle įtvirtinama principinė nuostata ir jos

⁶ Jeigu daiktinė teisė į nekilnojamąjį daiktą, šios teisės suvaržymai, juridiniai faktai atsiranda kitais negu šio straipsnio 2 dalyje nustatytais pagrindais, asmuo prašymą įregistruoti daiktines teises, šių teisių suvaržymus, juridinius faktus teritoriniam registroriui paduoda ne vėliau kaip per 30 dienų nuo daiktinės teisės, šios teisės suvaržymo, juridinio fakto atsiradimo dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

⁷ Asmenys, iki šio įstatymo įsigaliojimo įgiję, bet Nekilnojamojo turto registre neįregistravę daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą, šių teisių suvaržymų ir juridinių faktų, prašymą dėl daiktinių teisių, šių teisių suvaržymų ir juridinių faktų įregistravimo teritoriniam registroriui turi pateikti per vienus metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos [t. y. iki 2016 m. lapkričio 1 d.].

⁸ Asmenims praleidus įstatymų nustatytus prašymo padavimo terminus, Nekilnojamojo turto registro tvarkytojo apskaičiuotas Vyriausybės nustatyto dydžio atlyginimas už daiktinių teisių, šių teisių suvaržymų ir juridinių faktų įregistravimą didinamas 100 procentų.

⁹ Už registro objekto registravimą Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo nustatyta tvarka gali būti imama valstybės rinkliava (kai registro tvarkytojas, registruojantis registro objektą, yra valstybės institucija ar įstaiga) arba Vyriausybės nustatytas atlyginimas (kai registro tvarkytojas, registruojantis registro objektą, yra valstybės įmonė), kuriam *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 29 straipsnio 5 dalies nuostatos, išskyrus atvejus, kai duomenis, reikalingus registro objektui registruoti, teikia valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, atlikdamos teisės aktuose nustatytas funkcijas. Dėl registro objekto, už kurio registravimą imamas Vyriausybės nustatytas atlyginimas, registravimo atsiradusios sąnaudos teikiamos, tikrinamos, vertinamos ir finansuojamos iš šiam registro tvarkytojui skiriamų valstybės biudžeto lėšų, *mutatis mutandis* taikant šio įstatymo 29 straipsnio 4 dalyje nustatytą tvarką.

nustatymas lemia jos taikymo pirmenybę prieš nustatytas bendrąsias taisykles (*lex specialis derogat legi generali* (specialusis įstatymas įveikia bendrąjį, specialioji norma yra viršesnė už bendrąją taisyklę). Tai reiškia, kad tiems subjektams, kurie neturi mokėti valstybės rinkliavos arba Vyriausybės nustatyto atlyginimo, net ir tais atvejais, kai jie praleidžia Nekilnojamojo turto registro įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje numatytą terminą, negali būti taikomos pasekmės – valstybės rinkliavos arba Vyriausybės nustatyto atlyginimo padidinimas 100 procentų, ypač atsižvelgiant į aplinkybę, kad tai nustatyta ne įstatyme, bet žemesnės galios teisės akte.

Atsižvelgiant į tai, atsakovo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. gruodžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-390-492/2022

Teismo proceso Nr. 3-64-3-00364-2021-4

Procesinio sprendimo kategorija 19.3.4

[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.5. Kiti su civiline atsakomybe susiję klausimai

20.5.1. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų skundų dėl žalos atlyginimo už netinkamas kalinimo sąlygas nagrinėjimas

Dėl žalos, siejamos su blogu kvapu, sklindančiu iš kameroje įrengto sanitarinio mazgo, atlyginimo

Šioje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl neturtinės žalos, kurią pareiškėjas kildino iš netinkamų kalinimo sąlygų Šiaulių tardymo izoliatoriuje (toliau – Šiaulių TI), be kita ko, dėl iš kameroje įrengto sanitarinio mazgo sklidusio blogo kvapo, atlyginimo.

LVAT teisėjų kolegija iš esmės sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ginčui aktualiu laikotarpiu pareiškėjas patyrė nepatogumų, susijusių su iš sanitarinio mazgo sklidusiu nemaloniu kvapu, kurie laikytini neturtine žala, tačiau atkreipė dėmesį, kad teismo motyvai šiuo aspektu yra priešaringi, neaiškūs. Pirmosios instancijos teismas, akcentuodamas, jog ginčui aktualiu laikotarpiu galioję teisės aktai nenumatė imperatyvaus reikalavimo visiškai izoliuoti sanitarinį mazgą nuo likusio kameros ploto, ir atsižvelgdamas į LVAT išaiškinimus dėl teisės į privatumą, konstatavo, jog sanitarinių mazgų įrengimas Šiaulių TI buvo tinkamas pareiškėjo privatumui užtikrinti. Tačiau pirmosios instancijos teismas nurodė, jog dėl to, kad sanitariniai mazgai kameroje nebuvo visiškai izoliuoti nuo gyvenamosios patalpos (sanitariniai mazgai buvo atitverti lubų nesiekiančiomis sienelėmis ir užuolaidomis), vertinamuju laikotarpiu kameroje buvo laikoma ir po 4–5 asmenis, laikytina, jog kameroje iš sanitarinių mazgų jautėsi nemalonius kvapus, o pareiškėjas patyrė su tuo susijusius nepatogumus. Pirmosios instancijos teismas tokią išvadą grindė tik abstrakčia nuoroda į kitą LVAT išnagrinėtą bylą, nepaaiškindamas, kokius konkrečiai neteisėtus veiksmus padarė atsakovas. Atitinkamai, nuspręsdamas pripažinti, kad buvo pažeista pareiškėjo teisė į teisės aktų reikalavimus atitinkančias kalinimo sąlygas Šiaulių TI, pirmosios instancijos teismas neįvardijo, kokie būtent teisės aktų reikalavimai buvo pažeisti.

Šiame kontekste teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad tardymo izoliatorių gyvenamųjų kamerų sanitarinių mazgų įrengimas, kaip ir kitos laisvės atėmimo bausmės atlikimo sąlygos, turi būti suderinamos ne tik su *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) teisės aktuose įtvirtintais reikalavimais, bet ir iš teisės principų bei žmogaus teisių kylančiais reikalavimais. Šiuo aspektu akcentuota, jog Lietuvos Respublikos Konstitucijos 21 straipsnyje yra įtvirtinta teisė į orumą. BVK 7 straipsnyje taip pat įtvirtintas humanizmo principas, be kita ko, reiškiantis, kad, vykdant bausmę, nesiekama žmogaus kankinti, žiauriai su juo elgtis arba žeminti jo orumą.

Teisėjų kolegijos vertinimu, situacija, kai kameroje sanitarinis mazgas nėra visiškai atskirtas nuo gyvenamosios erdvės ir dėl to gyvenamojoje erdvėje tvyro nemalonius kvapus, ypač kai toje patalpoje gyvena keli asmenys, sanitariniame mazge nėra efektyvios oro šalinimo sistemos ar pan., yra nepriimtina visuomenėje, nesuderinama su humanizmo principu ir žemina asmens orumą. Teisėjų kolegijai nekilo abejonių, kad tokia padėtis sukėlė pareiškėjui nepatogumus, diskomfortą ir kitus neigiamus išgyvenimus, kurių jis nebūtų patyręs, jei būtų buvęs laikomas teisės aktų reikalavimus atitinkančiomis sąlygomis, todėl konstatuota, kad jis patyrė neturtinę žalą, kaip ji suprantama pagal CK 6.250 straipsnio 1 dalį. Kita vertus, byloje nebuvo nustatyti jokie kiti pareiškėjo teisių pažeidimai, pareiškėjas aptartomis sąlygomis buvo laikomas 36 dienas, be to, nebuvo kitų duomenų, reikšmingų vertinant konstatuoto pažeidimo neigiamo poveikio pareiškėjui mastą (pvz., kad sanitarinio mazgo įrenginiai, vamzdžiai buvo netvarkingi, kad nebuvo išduodamos priemonės švarai

sanitariniame mazge palaikyti arba kad dėl medicininių priežasčių (pareiškėjo ar kartu su juo laikomų asmenų) iš tualetu sklindęs nemalonas kvapas buvo daug intensyvesnis), todėl teisėjų kolegija sprendė, jog šiuo atveju pirmosios instancijos teismo sprendimas apsiriboti pareiškėjo teisių pažeidimo pripažinimu kaip pakankama satisfakcija laikytinas adekvačiu padarytam pažeidimui ir suderinamu su teismų praktika tokio pobūdžio bylose.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-452-662/2022

Teismo proceso Nr. 3-64-3-00712-2021-1

Procesinio sprendimo kategorija 20.5.1

[Prieiga internete](#)

21. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas, pasikeitimas, praradimas ir atsakomybė

21.2. Tarnybinės nuobaudos

Dėl reglamentavimo, nustatančio žiniaraščių pildymo taisykles, turinio aiškumo tiriant tarnybinį nusižengimą

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas) direktoriaus įsakymo, kuriuo pareiškėjui pritaikyta tarnybinė nuobauda – pastaba – pagrįstumo ir teisėtumo. Ginčo tarnybinė nuobauda paskirta už tai, kad pareiškėjas į žiniaraštį neįtraukė duomenų apie jo ir jam pavaldžių budinčios pamainos pareigūnų darbo laiką pavojingomis darbo sąlygomis.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo skundą – panaikino ginčijamą įsakymą, nustatęs, kad pareiškėjo padarytas tarnybinis pažeidimas buvo netyčinis, mažareikšmis, formalus, nesukėlė neigiamų pasekmių.

LVAT vertinimu, nagrinėtu atveju žiniaraščiai buvo pildomi vadovaujantis apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos tvarkos aprašu, kuriame darbo incidento vietoje laiko žymėjimo eilutės pildymas buvo patvirtintas netiksliai ir galbūt dėl to pareiškėjas klaidingai pildė žiniaraščius bei, esant netiksliams išaiškinimams, galėjo nesuprasti, kaip ir kokiais atvejais turi būti žymimas tam tikras darbo laikas; darbo laiko žiniaraščio pildymo reguliavime nebuvo atskiro žymėjimo „darbo laikas pavojingomis sąlygomis“ kodo, tokiam darbo laikui žymėti reikėjo interpretuoti nustatytus žymėjimo kodus. LVAT iš bylos duomenų taip pat nustatė, kad sunkumų pildant žiniaraščius buvo kilę ir kitiems pareigūnams, kuriems buvo pavesta žiniaraščių pildymo funkcija.

Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms, kad pareiškėjas ėmėsi veiksmų tam, jog teisingai vykdytų pavestą žiniaraščio pildymo funkciją. LVAT pažymėjo, kad darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymas nebuvo pagrindinė pareiškėjo funkcija, o faktiniai iškvietimų duomenys buvo patvirtinti kitais pirminiais duomenimis (išvykimo apskaitos kortelių, Bendrojo pagalbos centro duomenimis), todėl nuo pačios įstaigos vidaus administravimo priklausė, kaip ji šių duomenų pagalba vykdytų finansų kontrolę. Iš įstaigos vadovybės ilgą laiką nebuvo pastebėjimų dėl neteisingo žiniaraščio pildymo, dėl pareiškėjo padarytos veikos nekilo neigiamų pasekmių. LVAT darė išvadą, kad tarnybinio patikrinimo išvadoje pasiūlyta ir skundžiamu įsakymu pareiškėjui taikyta tarnybinė nuobauda buvo aiškiai neproporcinga, neadekvati nusižengimo sunkumui, neteisinga, todėl turėjo būti panaikinta.

LVAT atmetė Departamento apeliacinį skundą.

2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-430-463/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03234-2020-9

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

21.3 Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

21.3.2. Atleidimas, pritaikius tarnybinę atsakomybę

Dėl tarptautinėje operacijoje tarnybą atliekančio kario neblaivumo nustatymo

Atnaujinus procesą byloje, kurioje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro įsakymo, kuriuo pareiškėjas atleistas iš profesinės karo tarnybos dėl to, kad tarnybos tarptautinėje

operacijoje metu buvo neblaivus, pagrįstumo ir teisėtumo, išplėstinė teisėjų kolegija, be kita ko, vertino būtinąsias sąlygas atsakomybei pagal Lietuvos kariuomenės drausmės statuto (toliau – Drausmės statutas) 67 straipsnį ir Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo (toliau – KASOKTĮ) 38 straipsnio 2 dalies 7 punktą taikyti.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi aptariamai bylai aktualų teisinį reguliavimą ir jo taikymo specifiką kariams, atliekantiems tarnybą tarptautinėse operacijose, konstatavo, jog Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2008 m. vasario 29 d. įsakymu Nr. V-163 patvirtinto Karo tarnybos statuto 46 punkte¹⁰ įtvirtintas teisinis reguliavimas suponuoja, kad Neblaivumo ar apsvaigimo nustatymo aprašo¹¹ nuostatos ginčo teisinėje situacijoje netaikomos, nes pareiškėjo tarnybos tarptautinėje operacijoje vietoje galiojo karinio vieneto standartinė veiklos procedūra (toliau – SVP), Tarptautinės karo policijos raporte vadinama SOP. Vadovaujantis Tarptautinės karo policijos raporte nurodytu SVP (SOP) 108 punktu, pareiškėjo tarnybos vietoje įprastomis sąlygomis buvo taikoma nulinė alkoholio tolerancija.

Įvertinusi į tai, kad Tarptautinės karo policijos raporte buvo konstatuota, jog pareiškėjas pažeidė SOP 108 punktą (buvo apsvaigęs nuo alkoholio), LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad tokiose teisinėse situacijose, kaip ši, atsižvelgiant į karo tarnybos pobūdį, kuris tarptautinių operacijų atveju drausmės užtikrinimo kontekste, *inter alia* (be kita ko), grindžiamas pasitikėjimo, bendradarbiavimo bei tarpusavio pripažinimo principais, faktams dėl specialiųjų drausmę palaikančių tarptautinių pajėgų (Tarptautinės karo policijos) veiksmų įrodinėti turi būti taikoma teisėtumo prezumpcija. Kitaip aiškinant įrodinėjimui tokiose situacijose taikytinas taisyklės, akivaizdu, nebūtų realios galimybės užtikrinti teisingumo kriterijaus, vertinant įrodymus, imperatyvų (ABTĮ 56 str. 7 d.), nes daugianacionalinis elementas, kaip buvo šiuo atveju, suponuoja ir iš esmės skirtingas nacionalinio lygmens girtumo patikros bei nustatymo procedūras, taip pat dėl to kylančius teisinius padarinius nacionaliniame lygmenyje. Gi unifikuotų taisyklių, nustatytų tarptautinių operacijų vietoje, vadovaujantis SOP, taikymas užtikrina vienodo požiūrio ir tuo pačiu teisinio tikrumo principų įgyvendinimą, todėl Tarptautinės karo policijos veiksams, juos vertinant nacionaliniu lygmeniu, taikytina teisėtumo prezumpcija. LVAT vertinimu, aptariamoms bylos atveju ši Tarptautinės karo policijos veiksmų, atliekant pareiškėjo patikrą dėl alkoholio vartojimo ir girtumo laipsnio nustatymo, teisėtumo prezumpcija nebuvo paneigta, todėl išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, kad pareiškėjas tarnybos metu buvo neblaivus – jam nustatytas 0,76 promilės neblaivumas, o tai, vadovaujantis Drausmės statuto 67 straipsniu, yra šiurkštus drausmės pažeidimas, už kurį, remiantis Drausmės statuto 38 straipsniu, 67 straipsniu ir KASOKTĮ 38 straipsnio 2 dalies 7 punktu, pareiškėjas pagrįstai bei teisėtai atleistas iš tarnybos, nutraukiant su juo sudarytą profesinės karo tarnybos sutartį.

Išplėstinė teisėjų kolegija naujai išdėstė LVAT 2022 m. vasario 23 d. nutarties administracinėje byloje Nr. eA-1175-629/2022, kuria buvo atmestas pareiškėjo apeliacinis skundas, motyvuojamąją dalį, todėl pareiškėjo apeliacinį skundą atmetė remdamasi naujais motyvais, o LVAT 2022 m. vasario 23 d. nutartį iš esmės paliko nepakeistą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4008-415/2022
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01866-2021-9
Procesinio sprendimo kategorija 21.3.2

[Prieiga internete](#)

21.3.8. Nepriekaištingos reputacijos netekimas ar tarnybos pareigūno vardo pažeminimas

Dėl vidaus tarnybos pareigūno padarytos nusikalstamos veikos pavojingumo ir pobūdžio, taip pat atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindo vertinimo, sprendžiant, ar toks pareigūnas neteko nepriekaištingos reputacijos

¹⁰ Kariams, kurie atlieka šio statuto 43.4 [tarnyba tarptautinėse operacijose] 43.5, 43.6 punktuose nurodytą tarnybą, šio statuto nuostatos taikomos tiek, kiek atitinkamų tarnybos santykių nereglamentuoja Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, susitarimai bei SVP ir kiti teisės aktai.

¹¹ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2009 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. V-978 patvirtintas Asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo ir kontrolės krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas.

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas) direktoriaus įsakymo, kuriuo pareiškėjas atleistas iš vidaus tarnybos, pažeminus pareigūno vardą, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, nustatęs, kad atleidimo iš tarnybos dieną pareiškėjas neatitiko imperatyvių Vidaus tarnybos statuto (toliau – Statutas) nuostatų dėl nepriekaištingos reputacijos, kadangi teismo nutartimi buvo pripažintas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą BK 281 straipsnio 3 dalyje, ir atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės.

Nagrinėdamas pareiškėjo apeliacinį skundą, LVAT kreipėsi į Konstitucinį Teismą, prašydamas įvertinti Statuto (2018 m. birželio 29 d. redakcija Nr. XIII-1381) 9 straipsnio 2 dalies 2 punkto atitiktį Konstitucijai. Konstitucinis Teismas 2022 m. spalio 20 d. nutarimu konstatavo, kad minėtas Statuto punktas tiek, kiek jame įtvirtinta nepriekaištingos reputacijos sąlyga susieta su visomis nusikalstamomis veikomis, nediferencijuojant jų pagal pavojingumą ir pobūdį ir neatsižvelgiant į atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindą, prieštaravo Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „piliečiai turi <...> teisę lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą“, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Įvertinusi minėtame Konstitucinio Teismo nutarime pateiktus išaiškinimus, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog atsakovas, priimdamas skundžiamą įsakymą, teisiniu reguliavimu vadovavosi interpretuodamas jį taip, kaip Konstitucinis Teismas pripažino prieštaravimą Konstitucijai, neįvertino individualios pareiškėjo situacijos, jo padarytos nusikalstamos veikos pagal pavojingumą ir pobūdį, neatsižvelgė į atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindą. Toks individualus administracinis aktas negali būti pripažintas teisėtu, nes savo turiniu prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams.

LVAT sprendė, jog byloje nustatytų aplinkybių kontekste pareiškėjas negalėjo būti laikomas nesančiu nepriekaištingos reputacijos. Tokią išvadą LVAT darė įvertinęs nusikalstamos veikos, dėl kurios padarymo asmuo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės, pavojingumą (dėl neatsargumo eismo įvykio metu buvo sužalota trijų asmenų sveikata, nežymiai, nesunkiai ir sunkiai sutrikdyta sveikata, dėl savo elgesio pareiškėjas gailėjosi, kaltę pripažino visiškai, nukentėjusiųjų atsiprašė, žalą atlygino), asmens atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindą (BK 38 str.), kitas svarbias byloje nustatytas aplinkybes, t. y. valstybės tarnautojo einamų pareigų valstybės tarnyboje svarbą, jo vykdomų funkcijų ypatumus, jam tenkančią atsakomybę. LVAT vertinimu, pareiškėjas atitiko nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, todėl jo atleidimas iš tarnybos pagal Statuto 72 straipsnio 1 dalies 10 punktą pripažintas neteisėtu.

LVAT panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo panaikino skundžiamą Departamento direktoriaus įsakymą ir grąžino pareiškėją į tarnybą.

2022 m. gruodžio 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1586-1047/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01884-2021-9

Procesinio sprendimo kategorija 21.3.8

[Prieiga internete](#)

Taip pat žr. 2022 m. gruodžio 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-1164-629/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02200-2021-2

Procesinio sprendimo kategorija 21.3.12

[Prieiga internete](#)

22. Kiti su valstybės tarnyba susiję klausimai

22.3. Valstybės tarnautojų darbo užmokestis

Dėl teisėjų darbo krūvį apibrėžiančių kriterijų

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl priemokos (atlygio) teisėjui už papildomą darbą dėl darbo masto (krūvio) padidėjimo, esant neužimtoms to paties teismo teisėjo pareigoms, priteisimo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjos skundą, konstatavęs, kad Teisėjų atlyginimų įstatymas ginčo laikotarpiu nenumatė galimybės teisėjui gauti pareiškėjos nurodytą priemoką, pareiškėja taip pat nepateikė duomenų, patvirtinančių, kad jai tekęs darbo krūvis ginčo laikotarpiu viršijo 2020 metų bendrą apylinkės teismų vidutinio darbo krūvio rodiklį.

Vadovaudamasi Konstitucinio Teismo formuojama oficialiaja konstitucine doktrina dėl teisėjų atlyginimo priemonių už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, taip pat dėl vienodo teisėjų teisinio statuso principo įgyvendinimo, atsižvelgdama į Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą asmens teisę gauti teisingą apmokėjimą už darbą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad įstatymuose turėtų būti nustatyta tvarka (objektyvūs kriterijai), kuria remiantis būtų nustatomas įprastas tolygus atitinkamos teismų sistemos ir grandies teismo teisėjo darbo krūvis – darbo kiekis, atliekamas įprastiniu tokio teisėjo darbo laiku, už kurį būtų mokama nediskriminuojant ir neprivilegijuojant tos pačios teismų sistemos ir tos pačios grandies teismo teisėjų. Tokiai tvarkai nesant nustatyta, asmuo, manantis, kad jo teisė gauti teisingą apmokėjimą už darbą konkrečiu atveju yra pažeista, turi teisę savo teises ginti individualiai, kreipdamasis į teismą bei pateikdamas savo teiginius dėl netolygaus atitinkamos teismų sistemos ir grandies teismo teisėjo darbo krūvio nustatymo pagrindžiančius įrodymus.

LVAT pažymėjo, jog tai, kad pagal Teismų įstatymą teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai, savaime nereiškia, kad teisėjo darbo diena (darbo valandų skaičius per dieną) yra nenormuota ir kad teisėjas dirba neribotą laiką. Atsižvelgęs į Konstitucijos 49 straipsnio, kuriame įtvirtinta, jog kiekvienas dirbantis žmogus turi teisę turėti poilsį ir laisvalaikį, taip pat kasmetines mokamas atostogas, o darbo laiko trukmę apibrėžia įstatymas, nuostatas, taip pat į darbo laiko normos ir režimo teisinį reguliavimą privačiame bei viešajame sektoriuose, LVAT darė išvadą, kad, nepaisant Konstitucijoje įtvirtinto specialaus teisėjų statuso bei atliekamų teisingumo vykdymo funkcijų pobūdžio, teisėjų teisinės padėties dirbamų darbo ir poilsio valandų kiekio prasme nėra pagrindo traktuoti kitaip, nei 40 darbo valandų trukmės 5 darbo dienu su 2 poilsio dienomis per savaitę norma, kuri laikytina įprastiniu teisėjo darbo laiku.

Išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, jog įprastinis teisėjo darbo laikas, išreikštas laiko vienetais, kaip teisėjo darbo krūvį (atliktą darbo kiekį) apibrėžiantis kriterijus, yra tiesiogiai susijęs ir su bylų paskirstymo, atsižvelgiant į jų sudėtingumą, principu. Byloms skiriantis pagal savo apimtį, pobūdį, jose atliekamų procesinių veiksmų skaičių ir pan., objektyviai skiriasi ir jose teisėjo atliekamų teisingumo vykdymo funkcijų trukmė, t. y. darbo laikas. Be aptartų įprastinio teisėjo darbo laiko bei teisėjui paskirtų bylų sudėtingumo kriterijų, atitinkamos teismų sistemos ir grandies teismo teisėjo darbo krūvį gali apibrėžti ir kiti objektyvūs kriterijai, kurių sąrašas nėra baigtinis. Tačiau tokių kriterijų aktualumą ir jų egzistavimą pagrindžiančius faktinius duomenis konkrečiu atveju pagal teisės aktuose įtvirtintas įrodymų vertinimo taisykles turėtų įvertinti individualų ginčą dėl teisėjo teisės gauti teisingą apmokėjimą už darbą nagrinėjantis teismas.

Vertindamas apžvelgiamoje byloje susiklosčiusias faktines aplinkybes, LVAT pirmiausiai atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėja savo darbo krūvio padidėjimą ginčo laikotarpiu siejo išimtinai su jos gautų bylų skaičiaus padidėjimu, tačiau byloje nebuvo duomenų, jog pareiškėjos darbo krūvis ginčo laikotarpiu buvo neprotingai didelio masto ir neatitiko įprasto atitinkamos teismų sistemos ir grandies teismo teisėjo darbo krūvio, t. y. kad pareiškėjai tekusių bylų nebuvo įmanoma išnagrinėti darbo dienomis įprastiniu teisėjo darbo laiku (*inter alia* (be kita ko) atsižvelgiant į jai skirtų nagrinėti bylų sudėtingumą ir / ar kitus objektyvius darbo krūvį apibrėžiančius kriterijus), ir kad dėl to pareiškėjai būtų reikėję dirbti viršvalandžius, už kuriuos nebuvo mokama. Sprendžiant dėl teisėjo teisės gauti teisingą apmokėjimą už darbą įgyvendinimo, yra svarbus ne tik darbo krūvio (mast) konkrečiam teisėjui padidėjimas apskritai, bet ir šio krūvio santykis su tos pačios teismų sistemos ir grandies teismo teisėjo darbo krūviu, taip užtikrinant ne tik tolygų teisėjo darbo krūvį, bet ir nediskriminuojant bei neprivilegijuojant tos pačios teismų sistemos ir tos pačios grandies teismo teisėjų mokant jiems atlyginimą. LVAT nustatė, kad nepaisant darbo krūvio skaitinės išraiškos padidėjimo 2020 metais pareiškėjos darbo krūvis buvo mažesnis nei tų pačių metų visų apylinkių teismų teisėjų darbo krūvio vidurkis. LVAT taip pat pažymėjo, jog realiai egzistuoja administracinė praktika, kai teisėjų darbo krūviai yra vienodinami keičiant teismuose dirbančių teisėjų etatų skaičių (teismo rūmų, kuriuose ginčo laikotarpiu dirbo pareiškėja, atveju tai buvo padaryta Prezidento 2021 m. gruodžio 6 d. dekretu Nr. 1K-788 sumažinant teisėjų skaičių); bylos paskirstomos teisėjams kompiuteriniu būdu atsižvelgiant į darbo krūvio tolygumą, bylų sudėtingumą, laikinojo nedarbingumo, atostogų ar komandiruotės atvejus; teisės aktuose įtvirtinta galimybė bylas perduoti skirtingiems teismo rūmams, kai bylą operatyviau ir ekonomiškiau išnagrinės kitų teismo rūmų teisėjai, taip pat galimybė, konstatavus atitinkamą poreikį, perkelti teisėją į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą. Taigi egzistuoja teisės normų ir organizacinių praktikų visuma, leidžianti vienodinti teisėjų darbo mastą (krūvį), taip pat mokėti teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, kai toks darbas yra nustatomas.

Konstatavusi, jog šiuo atveju nebuvo pagrindo daryti išvadą, kad ginčo laikotarpiu pareiškėjai tekęs teisėjos darbo krūvis buvo toks, už kurį jai turėjo būti apmokama papildomai, t. y. kad pareiškėjos konstitucinė

teisė gauti teisingą apmokėjimą už darbą buvo pažeista ir ją reiktų ginti šioje byloje, išplėstinė teisėjų kolegija atmetė pareiškėjos apeliacinį skundą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-595-575/2022

Teismo proceso Nr. 3-62-3-03249-2020-6

Procesinio sprendimo kategorijos: 22.3; 22.4.4

[Prieiga internete](#)

26. Asmens duomenų teisinė apsauga

Dėl lopšelio-darželio nelankymo priežastį patvirtinančių įrodymų rinkimo, siekiant apskaičiuoti mokėtiną mokestį už vaiko maitinimą, teisėtumo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau – Inspekcija) sprendimo, kuriuo, konstatavus, kad pareiškėjas Vilniaus lopšelis-darželis pažeidė BDAR įtvirtintus duomenų kiekio mažinimo bei tikslo apribojimo principus, pareiškėjui *inter alia* (be kita ko) pateiktas nurodymas iš vaiko tėvų (globėjų) nerinkti dokumentų, pagrindžiančių vaiko lopšelio-darželio nelankymo priežastį, siekiant apskaičiuoti mokėtiną mokestį už ugdymo įstaigą dydį.

BDAR 5 straipsnyje įtvirtinti su asmens duomenų tvarkymu susiję principai, o 6 straipsnio 1 dalyje įvardytos duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos. Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi BDAR 5 ir 6 straipsnių nuostatas bei jas aiškinančią ESTT jurisprudenciją, priėjo prie išvados, kad asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu tik tuo atveju, jeigu atitinka BDAR 5 ir 6 straipsnių nuostatas, t. y. bet koks asmens duomenų tvarkymas turi, pirma, atitikti BDAR 5 straipsnyje nurodytus su duomenų tvarkymu susijusius principus ir, antra, tenkinti vieną iš BDAR 6 straipsnyje išvardytų teisėto tvarkymo sąlygų.

Įvertinusi BDAR 5 straipsnio 1 dalies b ir c punktų bei preambulės 39 punkto nuostatas, ESTT bei LVAT praktiką, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo: 1) tam, kad asmens duomenų tvarkymas atitiktų tikslo ribojimo ir duomenų kiekio mažinimo principus, (i) asmens duomenys turėtų būti renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais, (ii) asmens duomenys turėtų būti tvarkomi tik tokia apimtimi, kuri yra būtina, atsižvelgiant į nustatytus tikslus, ir tik tuomet, jei asmens duomenų tvarkymo tikslo pagrindais negalima pasiekti kitomis priemonėmis; 2) visi asmens duomenys, kurie nėra būtini nustatytam tikslui pasiekti, neturi būti renkami ir (arba) toliau tvarkomi.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi asmens duomenų rinkimo tikslą (apskaičiuoti mokestį už vaiko maitinimą lopšelyje-darželyje), šiam tikslui pasiekti pareiškėjo renkamų asmens duomenų apimtį, darė išvadą, kad ugdymo įstaigos nelankymo priežastį patvirtinančių įrodymų rinkimas nėra būtinas nustatytam tikslui, susijusiam su apmokėjimu už vaiko maitinimą lopšelyje-darželyje, pasiekti. Nagrinėtu atveju asmens duomenų tvarkymo tikslą – apskaičiuoti mokestį už vaiko maitinimą lopšelyje-darželyje – galima pasiekti kitomis priemonėmis, nerenkant perteklinių duomenų, t. y. minėtam tikslui pasiekti būtų pakankama rinkti tik asmens duomenis, būtinus identifikuoti vaiką bei nustatyti įstaigos nelankymo priežastį, neprašant pateikti papildomų duomenų, skirtų ne nustatyti neatvykimo į įstaigą priežastį, o ją pagrįsti. Papildomas duomenų rinkimas, išskyrus pačios nebuvimo įstaigoje priežasties (kuri pateisinama pagal Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr. 1-305 patvirtinto Mokesčio už vaiko išlaikymą Vilniaus miesto savivaldybės mokyklose, įgyvendinančiose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nustatymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 11.2 p. nuostatas) nustatymą, nedaro įtakos mokesčio už maitinimą dydžiui apskaičiuoti, todėl nėra būtinybės šių duomenų rinkti. Tai reiškia, kad toks duomenų rinkimas negali būti laikomas teisėtu BDAR nuostatų prasme.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad šioje byloje susiklostė ekstraordinari situacija, kai pareiškėjui Vilniaus lopšeliui-darželiui teisę rinkti asmens duomenis, kurie, kaip nustatyta byloje, laikytini pertekliniais ir pažeidžiančiais BDAR įtvirtintus tikslo apribojimo ir duomenų kiekio mažinimo principus, suteikia nacionalinis norminis administracinis aktas – Aprašas (11.2 p.).

Įvertinus ESTT praktiką bei tai, kad BDAR nuostatos yra tiesiogiai taikomos, daryta išvada, jog pareiškėjas, rinkdamas asmens duomenis, privalėjo vadovautis BDAR nuostatomis, *inter alia* BDAR įtvirtintais tikslo apribojimo ir duomenų kiekio mažinimo principais. Šios pareigos nepaneigia ta aplinkybė, kad nacionaliniame norminiame teisės akte (Apraše) nustatytos galbūt BDAR normoms prieštaraujanti vidaus teisės nuostatos. Kitaip tariant, Apraše nustatyta teisė pareiškėjui tvarkyti tam tikrus asmens duomenis nesudaro pagrindo

nepaisyti BDAR nuostatų, *inter alia* asmens duomenų tvarkymo principų. Vien ta aplinkybė, kad toks duomenų tvarkymas yra įtvirtintas nacionaliniame norminiame teisės akte (Apraše), *per se* (pati savaime) nesudaro pagrindo konstatuoti, kad šis asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas ir atitinka BDAR įtvirtintus pamatinius asmens duomenų tvarkymo principus.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas galioti nepakeistas, o apeliacinis skundas atmestas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3301-968/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00184-2021-1

Procesinio sprendimo kategorija 26

[Prieiga internete](#)

27. Visuomenės informavimas

27.1. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos sprendimai

Dėl teisės pateikti skundą dėl dezinformacijos platinimo

Pareiškėjas VŠĮ „Gojaus kelias“ (toliau – pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas: 1) panaikinti atsakovo Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos (toliau – Tarnyba, atsakovas) 2020 m. gruodžio 28 d. sprendimą (toliau – Sprendimas); 2) įpareigoti Tarnybą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo skundą.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė.

Išanalizavus pareiškėjo 2020 m. gruodžio 15 d. skundo turinį, nustatyta, kad pareiškėjas šį skundą grindė tuo, jog publikacijoje pažeisti visuomenės informavimo principai (Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 str. 3 d.), nes publikacijoje paskelbti duomenys dėl 5G ryšio netikslūs, neteisingi ir šališki, prieštarauja Nacionalinio visuomenės sveikatos centro skelbiamų tyrimų dėl 5G ryšio poveikio sveikatai, moksliniams tyrimams, neanalizuojamos kitos nuomonės ir jas pagrindžiantys argumentai; ši publikacijoje paskelbta informacija yra dezinformacija (Įstatymo 2 str. 13 d.), o Įstatymo 19 straipsnio 2 dalis draudžia platinti dezinformaciją.

LVAT konstatavo, kad nagrinėtu atveju ginčytas sprendimas ta apimtimi, kuria atsisakyta nagrinėti pareiškėjo skundą dėl publikacijoje pažeistos pareiškėjo dalykinės reputacijos ir pradėtas Žurnalistų etikos inspektoriaus (toliau – Inspektorius) tyrimas savo iniciatyva dėl visuomenės informavimo principų laikymosi, yra pagrįstas ir teisėtas. Tačiau teisėjų kolegija konstatavo, kad Sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas tuo pagrindu, kad atsisakyta priimti pareiškėjo skundą, ir ta apimtimi, kuria pareiškėjas siekia tyrimo dėl dezinformacijos paskelbimo.

Nagrinėtos bylos kontekste pažymėta ir tai, kad 2021 m. vasario 1 d. įsigaliojusiu Įstatymo 19 straipsnio pakeitimu dezinformacija perkelta iš Įstatymo 19 straipsnio 2 dalies į 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, pagal kurį visuomenės informavimo priemonėse draudžiama skelbti informaciją, kurioje skleidžiama dezinformacija, karo propaganda, kurstomas karas, raginama prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą – pakeisti jos konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę arba pažeisti teritorijos vientisumą. 2022 m. balandžio 29 d. įsigaliojusiu Įstatymo pakeitimu prie Įstatymo 50 straipsnio 3 dalyje įtvirtintų Inspektoriaus galimų priimti sprendimų įtrauktas 10 punktas – duoti privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams arba viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams pašalinti arba panaikinti galimybę pasiekti informaciją, nurodytą Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ar 3 punkte.

Atsižvelgdama į tai, kad pareiškėjas ginčo publikacijoje paskelbtą informaciją vertino kaip dezinformaciją (Įstatymo 2 str. 13 d., 19 str. 2 d.), o pagal Įstatymo 19 straipsnio 5 dalį kiekvienam asmeniui suteikiama teisė kreiptis su motyvuotu prašymu atlikti tyrimą, priimti sprendimą ir taikyti objektyviai būtinas poveikio priemones tokios informacijos paskleidimo atveju, teisėjų kolegija darė išvadą, kad Inspektorius Sprendime nepagrįstai nevertino pareiškėjo skundo aplinkybių dėl dezinformacijos paskelbimo, nenurodė jokių motyvų, dėl kurių turi būti atsisakoma nagrinėti skundą šiuo aspektu, t. y. Sprendime nebuvo jokių faktais ir teisės aktų normomis pagrįstų motyvų, dėl kurių atsisakyta priimti pareiškėjo skundą dėl dezinformacijos paskelbimo ir nebuvo atliekamas tyrimas pagal pareiškėjo skundą dėl dezinformacijos paskelbimo pagal Įstatymo 19 straipsnio 5 dalį.

Atsakovas, remdamasis 2014 m. gruodžio 12 d. Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 19, 22, 27, 31, 32, 33, 34, 34¹, 47, 48 straipsnių pakeitimo ir 40² straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto aiškinamuoju raštu, apeliacinės instancijos teismui pateiktuose rašytiniuose paaiškinimuose teigė, kad Įstatymo 19 straipsnis papildytas 5 dalimi, suteikiant [teisę] kiekvienam asmeniui kreiptis su motyvuotu skundu

į Lietuvos radijo ir televizijos komisiją ir Inspektorių dėl galimo neskelbtinos informacijos išplatavimo ir (ar) skleidimo, kai dėl Lietuvoje susiklosčiusių informacinio karo sąlygų visuomenės informavimo priemonėse Lietuvos gyventojams yra kryptingai skleidžiama dezinformacija, kuria siekiama sumenkinti Lietuvos valstybę, skatinamas visuomenės nepasitikėjimas savo valstybe, jos istorija, kariuomene, naryste Europos Sąjungoje ir NATO. Atsakovo vertinimu, vien tai, kad Įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje neįvardyta konkreti draudžiama informacija, dar nereiškia, kad Įstatymo 19 straipsnis 5 dalimi papildytas turint omenyje visą draudžiamą informaciją, o ne tik tą, dėl kurios buvo siūlomi (ir priimti) Įstatymo pakeitimai.

Atsižvelgiant į šiuos atsakovo paaiškinimus, konstatuota, kad ginčytas Sprendimas nebuvo grindžiamas tokio pobūdžio argumentais, nebuvo atsisakyta nagrinėti pareiškėjo skundą tuo pagrindu, kad kreiptasi su skundu ne dėl tokio pobūdžio informacijos, dėl kurios pagal Įstatymo 19 straipsnio 5 dalį Inspektorius pradeda tyrimą.

Viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo motyvai privalo būti išdėstyti priimtame sprendime, nes viešojo administravimo subjektui tenkanti pareiga motyvuoti savo priimamus sprendimus negali būti perkelta teisingumą vykdančiai institucijai (žr., pvz., LVAT 2014 m. kovo 25 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁶-34/2014; kt.). Tai reiškia, kad pirmiau nurodyti atsakovo argumentai, susiję su informacijos vertinimu ir skundo nenagrinėjimu pagal Įstatymo 19 straipsnio 5 dalį, turėjo būti nurodyti Sprendime, o ne nurodomi bylos procesiniuose dokumentuose.

Pareiškėjo apeliacinis skundas tenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, Sprendimo dalis panaikinta, atsakovas įpareigotas iš naujo spręsti klausimą dėl pareiškėjo skundo dėl dezinformacijos paskelbimo nagrinėjimo.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-366-520/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00261-2021-7

Procesinio sprendimo kategorija 27.1

[Prieiga internete](#)

29. Nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinė parama

29.1. Paraiškų administravimas

29.1.1. Paraiškų priėmimas, vertinimas ir paramos išmokėjimas

Dėl paramos administravimo taisyklėse įtvirtintos paskolos sąvokos, kaip kriterijaus paramai skirti

Byloje spręstas ginčas, kilęs dėl UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ direktoriaus įsakymų, kuriais atmestos pareiškėjo teiktos paraiškos dėl paramos pagal priemonę „Palūkanų kompensavimas smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams“, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, nustatęs, kad jo teiktos paraiškos neatitiko Aprašo¹² 3.11 papunktyje įtvirtintos paskolos sąvokos ir 18.3 papunktyje nustatyto reikalavimo, pagal kurį palūkanos nekompensuojamos, jei paskolos lėšos skirtos įmonių akcijoms, obligacijoms įsigyti ir kitam finansiniam turtui finansuoti.

LVAT pažymėjo, jog siekdamas palūkanų kompensavimo pareiškėjas turėjo atitikti Aprašo keliamus reikalavimus, t. y. visų pirma, turėjo būti gavęs paskolą, atitinkančią definiciją, įtvirtintą Aprašo 3.11 papunktyje. Įvertinęs byloje nustatytas faktines aplinkybes, LVAT darė išvadą, kad pareiškėjo pateikta kreditavimo sutartis ir vėlesnis jos pakeitimas negalėjo būti laikomos apyvartine ar investicine paskola, byloje taip pat nebuvo duomenų apie lizingą, todėl pareiškėjo paraiškos neatitiko Aprašo 3.11 papunktyje nurodytos paskolos sutarties sąvokos. Teisėjų kolegijos vertinimu, vien ši aplinkybė galėjo ir turėjo nulemti paraiškų atmetimą, todėl Aprašo 18.3 papunkčio aiškinimas aptariamam atveju nebeturėjo teisinės reikšmės.

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-735-556/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03297-2020-8

Procesinio sprendimo kategorija 41

¹² Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2020 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 4-306 patvirtintas priemonės „Palūkanų kompensavimas smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams“ sąlygų aprašas.

[Prieiga internete](#)**29.1.3. Išmoky, išmokėtų ir (arba) panaudotų pažeidžiant teisės aktus, gražinimas ir išieškojimas***Dėl pareiškėjo veiksmų vertinimo, nustatant nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimą*

Byloje spręstas ginčas, kilęs dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos sprendimo, kuriuo nustatytas išmokėtos paramos įsiskolinimas ir pareiškėja įpareigota jį gražinti, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjos skundą, nustatęs, jog byloje nebuvo duomenų, kad pareiškėja tinkamai prižiūrėjo želdinius ir pakankamai rūpestingai vykdė veisiamo miško priežiūrą, todėl meteorologinės sąlygos šiuo atveju nelaikytos nenugalimos jėgos aplinkybe, išimtinai sutrukdžiusia pareiškėjai laikytis paraiška prisiimtų miško įveisimo bei jo priežiūros įsipareigojimų.

LVAT, vadovaudamasis ESTT formuojama praktika, pažymėjo, jog *force majeure* (įvykis, nepaprastos aplinkybės, kurių negalima numatyti arba išvengti) sąvoka nereiškia tik absoliutaus negalėjimo, bet turi būti suvokiama atsižvelgiant į su subjektu nesusijusias, neįprastas ir nenumatomas aplinkybes, kurių pasekmių nebuvo įmanoma išvengti, nepaisant visų atsargumo priemonių, kurių buvo imtasi. *Force majeure* sąvoka apima objektyvų elementą, susijusį su neįprastomis ir su subjektu nesusijusiomis aplinkybėmis, ir subjektyvų elementą, susijusį su suinteresuotojo asmens pareiga apsisaugoti nuo neįprasto įvykio padarinių, imantis tinkamų priemonių, nesukeliančių jam pernelyg didelių nuostolių. *Force majeure* sąvokos turinys įvairiose teisės taikymo srityse skiriasi, jos reikšmė turi būti nustatyta pagal teises aplinkybes, kuriomis ji turi būti taikoma.

Vertindamas nagrinėtoje byloje susiklosčiusias faktines aplinkybes, LVAT pažymėjo, jog pareiškėja įsipareigojo, veisdama mišką, jį prižiūradama ir saugodama, laikytis miškų priežiūros ir apsaugos reikalavimų, apimančių šiuos darbus: medelių pasodinimo vietų, šalčio iškilnotų medelių ir jų apnuogintų šaknų užpylimą žemėmis, užneštų žemėmis medelių atkasimą, stelbiančios žolinės augalijos, stelbiančių medelių ir krūmų pašalinimą, paviršinio vandens nuleidimą, žuvusių tikslinių medžių rūšių medelių atsodinimą, želdinių ir žėlinių apsaugą nuo vabzdžių kenkėjų ir grybinių ligų, pelinių graužikų, žvėrių, mechaninių pakenkimų, priešgaisrinių mineralizuotų juostų įrengimą. Tačiau byloje pateiktose Valstybinės miškų tarnybos pažymose apie miško želdinių, žėlinių kokybės vertinimą, taip pat želdinių žuvimo fakto nustatymo aktuose nurodyta, kad miško želdinių ir žėlinių būklė buvo bloga, labai blogi gyvybingų medelių tankio rodikliai, jie laikyti žuvusiais, o tokių aplinkybių pagrindinės atsiradimo priežastys – želdiniai įveisti laikino užmirkimo požymių turinčioje augavietėje, 2017 metų lietinga vasara, kanopiniai žvėrys, priežiūros stoka. Valstybinės miškų tarnybos rašte išsamiai paaiškinti kriterijai, kuriais vadovaujantis konstatuota priežiūros stoka, be kita ko, ir tai, kad po 2017 metais buvusios lietingos vasaros žemesnėje sklypo dalyje įveisti želdiniai galbūt „prigėrė“, nes sodmenys buvo įveisti juos sodinant į vagos dugną, tai yra žemiausioje vietoje, kurioje ilgiausiai ir užsistovi perteklinis vanduo, todėl reikėjo rūpintis jo nuleidimu į šalia esantį melioracijos griovį ar imtis kitų veiksmų, tokių, kaip želdinių persodinimas į vagos viršų (kauburį).

LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, šios byloje nustatytos aplinkybės negalėjo būti pripažintos *force majeure* aplinkybėmis, nes neatitiko *force majeure* sąvokos. Minėtos aplinkybės nelaikytinos su pareiškėja, kaip su paramos gavėja, nesusijusiomis, neįprastomis ir nenumatomomis aplinkybėmis, kurių pasekmių nebuvo įmanoma išvengti, nepaisant visų atsargumo priemonių, kurių buvo imtasi. Pareiškėja, kaip paramos gavėja, įsipareigojusi imtis tinkamų priemonių miško želdiniams ir žėliniams išsaugoti, nesukeliančių jai pernelyg didelių nuostolių, privalėjo tinkamai vykdyti šią pareigą, tačiau byloje nebuvo įrodymų, pagrindžiančių aktyvius pareiškėjo veiksmus.

LVAT atmetė pareiškėjos apeliacinį skundą.

2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4120-556/2022

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-02225-2020-9

Procesinio sprendimo kategorija 29.3

[Prieiga internete](#)

35. Lošimų ir loterijų priežiūra bei kontrolė*Dėl bendrovės teisės nuotolinio lošimo organizavimo reglamente nustatyti statymų apribojimus*

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Lošimų priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos (toliau – Tarnyba) direktoriaus įsakymo, kuriuo pripažinta, kad pareiškėjas UAB „Tete-a-tete“ kazino (toliau – Bendrovė), priimdamas sprendimą riboti lošėjo maksimalias statymų sumas, įtaręs, jog šis gali dalyvauti organizuotame lažybų statymų pirkime, pažeidė Azartinių lošimų įstatymo (toliau – Įstatymas) 18 straipsnio 1 dalį, pareiškėjui skirta 15 000 Eur bauda, jis įspėtas ir įpareigotas pašalinti pažeidimą.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino, pripažinęs, jog Tarnybos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. DIE-570 patvirtinto Bendrovės nuotolinio lošimo organizavimo reglamento (toliau – Reglamentas) 15.3 papunktis numato atskirą, savarankišką Bendrovės teisę apriboti maksimalias statymų sumas be papildomo paaiškinimo lošėjui, todėl atsakovas, tvirtindamas, jog pareiškėjas tokią sankciją gali taikyti tik už nustatytus Reglamento pažeidimus, yra neteisus.

Apeliaciniame skunde atsakovas akcentavo, kad, nesant konkretaus rizikos faktoriaus ir jų nustatymo mechanizmo, įtvirtinto Reglamente ar įstatyme, pareiškėjo veiksmai buvo neteisėti.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad esminis klausimas, dėl kurio nesutarė šalys – Reglamento 15 punkto, numatančio Bendrovės teises, aiškinimas ir taikymas.

Azartinių lošimų įstatymo 18 straipsnis numato, kad lošimai organizuojami pagal lošimo reglamentą, kuriame turi būti nurodyta: 1) lošimo pavadinimas; 2) lošimo organizavimo vieta; 3) lošimo taisyklės; 4) įmokos, imamos už dalyvavimą lošime, dydis; 5) didžiausia laimėjimo suma; 6) laimėjimų grupės; 7) „kaupiamojo fondo“ sudarymo ir laimėjimo tvarka (jeigu sudaromas toks fondas); 8) lošimo kortelių rūšys, jų numeravimo, įsigijimo bei grąžinimo tvarka (jeigu organizuojamas bingo), išskyrus atvejį, kai bingo kortelės platinamos per tiesioginio ryšio sistemą; 9) laimėjimų išmokėjimo tvarka; 10) pretenzijų pateikimo ir nagrinėjimo tvarka. Lošimo reglamentą, jo pakeitimus ir papildymus tvirtina Tarnyba.

Reglamento 15 punktas numato Bendrovės papildomas teises, kurios suskirstytos į keturias grupes: sustabdyti paskyros savininko naudojimąsi lošėjo lošimų sąskaita (15.1 p.); riboti maksimalaus statymo sumą lošėjams (15.2 p.); atsisakyti sudaryti nuotolinio lošimo sutartį ir registruoti naują lošėjo lošimų sąskaitą arba bet kuriuo metu nutraukti nuotolinio lošimo sutartį ir uždaryti lošėjo lošimų sąskaitą, grąžinant įmokėtų pinigų likutį į lošėjo mokėjimo sąskaitą ir / arba apriboti statymų sumas (15.3 p.); atsisakyti patvirtinti paskyros savininko įkeltus arba atsiųstus asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus (15.4 p.).

Naudojimasis šiomis Bendrovės teisėmis kiekvienu iš paminėtų keturių atvejų yra apibrėžiamas skirtingomis aplinkybėmis: 15.1 papunktyje nurodyti veiksmai gali būti atliekami kilus vien įtarimams, kad lošėjas veikė nesąžiningai, 15.2 papunktis reikalauja nustatyti Reglamento pažeidimą, 15.3 papunktis visiškai nesieja jame numatytų Bendrovės teisių su nustatytais pažeidimais, įtarimais ir pan., 15.4 papunktyje nurodyta teisė galima naudotis, kai pateikti dokumentai yra prastos kokybės, sunkiai įskaitomi, prastai matomi, retušuoti ar kitaip pakeisti su kompiuterinėmis programomis ar techniniais prietaisais. Teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms, kad kiekvienas iš Reglamento 15.1–15.4 papunkčių numato atskiras ir savarankiškas Bendrovės teises bei jų įgyvendinimo tvarką ir ne visais atvejais jų taikymui privalo būti įrodytas Reglamento ar kitų teisės aktų pažeidimo faktas.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad, norint pripažinti Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies pažeidimą, būtina nustatyti, jog lošimai buvo organizuojami ne pagal lošimo reglamentą arba kad konkrečiame lošimo reglamente nėra nurodyti duomenys, kurių reikalauja Įstatymo 18 straipsnio 1 dalis. Kartu pažymėta ir tai, kad lošimų reglamentą tvirtina būtent Tarnyba. Taigi ji, tvirtindama reglamentą, turėtų atsižvelgti, ar reglamento nuostatos yra išsamios, tikslios, aiškios, logiškos ir suderintos viena su kita, atitinka teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus, Azartinių lošimų įstatymą ir kitus norminius teisės aktus, tiesiogiai reguliuojančius lošimų organizavimą.

Pripažinus tai, kad Reglamento 15.3 papunktyje yra numatyta savarankiška Bendrovės papildoma teisė apriboti lošėjo maksimalių statymų sumas be papildomo paaiškinimo, pripažinta ir tai, jog Bendrovė lošimą organizavo būtent pagal Reglamentą ir jos veiksmuose nėra Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies pažeidimo požymių.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad nebūtų pagrįsta visiška lošimus organizuojančios įmonės diskrecija, susijusi su jos ir lošėjų santykiais, todėl lošimų reglamentuose turėtų būti konkrečiai apibrėžti atvejai, kada įmonės gali taikyti tam tikras sankcijas lošėjams, rizikos faktoriai ir pan. Tokio pobūdžio problemas turėtų išspręsti Tarnyba, prieš tvirtindama lošimų reglamentus.

Atsakovo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

Procesinio sprendimo kategorija 34.1

[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl kompetentingų kontroliuojančių institucijų pareigos įrodyti į maisto gaminius panašių kosmetikos gaminių pavojingumą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – Tarnyba, atsakovas) sprendimų, kuriais nuspręsta, be kita ko, uždrausti tiekti į rinką penkis į konditerijos produktus panašius pareiškėjo kosmetikos gaminius ir įpareigoti platintoją atitinkamus gaminius pašalinti iš rinkos, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad pareiškėjas nepaneigė prezumpcijos, jog ginčo gaminiai yra pavojingi, pareiškėjo skundą atmetė.

Ginčo esmę sudarė klausimas, ar priimdamas ginčijamus sprendimus, atsakovas privalėjo nustatyti ginčo gaminių pavojingumą Direktyvos 87/357¹³ 1 straipsnio prasme. Siekdamas išsiaiškinti, ar Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta į maisto produktus panašių gaminių pavojingumo prezumpcija, ar priešingai – tokių gaminių pavojingumas turi būti įrodytas objektyviais ir pagrįstais duomenimis, LVAT šioje byloje kreipėsi į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

ESTT pažymėjo, jog Direktyva 87/357 suponuoja, kad kompetentingos nacionalinės institucijos kiekvienu konkrečiu atveju turi įvertinti, ar įvykdytos šios direktyvos 1 straipsnyje išvardytos sąlygos, pateisinančios sprendimą uždrausti produktą pagal minėtos direktyvos 2 straipsnį tam, kad būtų galima atlikti tokio sprendimo administracinę arba teisminę kontrolę. Tokios sąlygos (t. y. pirma, kad produktas turi būti ne maisto produktas, tačiau jo forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra kaip maisto produkto; antra, minėtos savybės turi būti tokios, kad būtų galima numatyti, jog vartotojai, ypač vaikai, gali supainioti produktą su maisto produktu; trečia, turi būti galima numatyti, kad dėl šios aplinkybės vartotojai šį produktą gali dėti į burną, čiulpti ar praryti; ketvirta, šį produktą dedant į burną, čiulpiant ar ryjant gali kilti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus) yra kumuliacinės. Taigi, LVAT sprendė, kad, kai konkrečiu atveju tikrinama gaminių atitiktis Direktyvai 87/357, bet kurios iš tos direktyvos 1 straipsnyje nustatytų sąlygų nebuvimas lemia išvadą, kad atitinkamas gaminytis nepatenka į Direktyvos 87/357 taikymo sritį. Kitaip tariant, siekiant pagrįsti tikrinamų gaminių priskyrimą Direktyvos 87/357 1 straipsnyje apibrėžtai gaminių kategorijai, nepakanka konstatuoti vizualinį tikrinamo produkto panašumą su maisto produktu, suponuojantį to produkto supainiojimo su maistu tikimybę ir atitinkamai šios aplinkybės implikuojamą tokio produkto dėjimą į burną – būtina nustatyti Direktyvos 87/357 1 straipsnyje nurodytų sąlygų visetą, taigi, *inter alia* (be kita ko) produktų supainiojimo su maistu keliamą pavojų vartotojų saugai ar sveikatai. Tačiau informacija apie ginčo gaminius, kuria nagrinėtu atveju disponavo atsakovas, LVAT vertinimu, nebuvo pakankamai išsami pagrįstam sprendimui dėl gaminių pavojaus vartotojų saugai ar sveikatai Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalies prasme priimti.

Apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, pareiškėjo skundas patenkintas, Tarnybos sprendimai panaikinti.

2022 m. gruodžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-953-463/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03124-2018-4

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

Dėl atsakymo į prašymą pateikti informaciją, kuri yra surinkta kriminalinės žvalgybos priemonėmis, apskundimo

Byloje ginčas kilo dėl Lietuvos kriminalinės policijos biuro (toliau – Biuras) sprendimo, kuriuo pareiškėjo prašymas paliktas nenagrinėtas, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pareiškėjas prašyme prašė Biuro atsakyti į klausimus, kurie, pareiškėjo teigimu, buvo būtini kasacinio skundo nagrinėjimui ir jo pagrindams pagrįsti: 1) kada ir kokių pagrindų buvo pradėtas pareiškėjo slaptas sekimas

¹³ 1987 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 87/357/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų produktams, kurie, atrodydami kitokie, nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai, suderinimo.

ir kada buvo baigtas (nurodyti tikslią datą); 2) kada ir koku pagrindu buvo pradėta pareiškėjo slapta telekomunikacijų tinklais perduodamos informacijos turinio kontrolė ir fiksavimas ir kada buvo baigta (nurodyti tikslią datą); 3) kokiems pareiškėjo mobiliojo ryšio telefono numeriams buvo taikoma slapta telekomunikacijų tinklais perduodamos informacijos turinio kontrolė ir fiksavimas; 4) koku teisiniu ir faktiniu pagrindu Biuro pareigūnai priskyre pareiškėjui nurodomą telefono numerį; 5) prašė atsakyti dėl Vilniaus apygardos teismo nutarties, kuria buvo sankcionuoti slapsti patekimai į pareiškėjo gyvenamas patalpas, kokiais dokumentais, koku teisiniu bei faktiniu pagrindu teismas sankcionavo slapčius patekimus į svetimas patalpas.

Biuras, atsakydamas į pareiškėjo prašymą, sprendime nurodė, kad prašyme pateikti klausimai yra susiję su ikiteisminiu tyrimu, kuris buvo baigtas ir kaltinamuoju aktu perduotas į Vilniaus apygardos teismą. Vilniaus apygardos teismas priėmė apkaltinamąjį nuosprendį, šį nuosprendį apskundus apeliacine tvarka, Lietuvos apeliacinis teismas priėmė apkaltinamąjį nuosprendį. Biuras nurodė, kad teismas atmetė pareiškėjo argumentus, kad pareiškėjo kaltė dėl inkriminuojamų nusikalstamų veikų buvo grindžiama neteisėtais būdais gautais, nepatikimais duomenimis, taip pat nebuvo nustatyta, kad, atliekant kriminalinės žvalgybos tyrimą, buvo padaryta galiojusių teisės aktų reikalavimų pažeidimų. Vadovaudamasis BPK nuostatomis, Biuras nurodė, kad proceso šalių prašymus nagrinėja teismas, o ne ikiteisminio tyrimo įstaiga, todėl paliko pareiškėjo prašymą nenagrinėtą.

Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjo skundą, nutraukė administracinės bylos dalį dėl reikalavimo panaikinti Biuro sprendimą ta apimtimi, kuria nurodomi ikiteisminio tyrimo ir / ar baudžiamosios bylos nagrinėjimo teisme aspektai, kitą pareiškėjo skundo dalį atmetė kaip nepagrįstą.

Atsižvelgdama į aktualų reglamentavimą teisėjų kolegija pažymėjo, kad sprendžiant informacijos, kuri yra surinkta kriminalinės žvalgybos priemonėmis, pateikimo susipažinti asmenims klausimą, turi būti vadovujamasi Kriminalinės žvalgybos įstatymo nuostatomis.

Kriminalinės žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad asmuo, manantis, jog kriminalinės žvalgybos subjektų veiksmai pažeidė jo teises ir laisves, gali apskųsti šiuos veiksmus kriminalinės žvalgybos pagrindinės institucijos vadovui, o šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais – prokurorui. Asmuo, nesutinkantis su kriminalinės žvalgybos pagrindinės institucijos vadovo arba prokuroro sprendimu, gali per 20 darbo dienų nuo sprendimo gavimo dienos paduoti skundą apygardos teismo pirmininkui ar jo įgaliotam teisėjui. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. Apygardos teismo pirmininko ar jo įgalioto teisėjo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Kaip buvo pažymėta LVAT 2015 m. liepos 1 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-1856-438/2015, iš šios teisės normos matyti, kad joje yra įtvirtinta speciali ginčų, kurie kyla žmogaus teisių ir laisvių apsaugos srityje, vykdant kriminalinę žvalgybą, tame tarpe ir aptariamą informacijos pateikimo susipažinti asmenims atveju, nagrinėjimo tvarka. Pagal šią tvarką asmuo kriminalinės žvalgybos subjektų veiksmus gali pasirinktinai skųsti kriminalinės žvalgybos pagrindinės institucijos vadovui arba prokurorui, o pastarųjų sprendimus – apygardos teismo pirmininkui ar jo įgaliotam teisėjui. Šis teisinis reguliavimas savo ruožtu lemia, kad administracinių teismų kompetencijai nėra priskirta nagrinėti ginčų, kurie kyla iš teisinių santykių, reglamentuojamų Kriminalinės žvalgybos įstatymo normomis.

Nors ginčytame Biuro sprendime nebuvo remtasi Kriminalinės žvalgybos įstatymu ir nebuvo nurodyta, kad pareiškėjas savo galbūt pažeistas teises turi teisę ginti, remdamasis Kriminalinės žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 9 dalimi, tai nereiškia, kad teismas, nagrinėdamas tarp šalių kilusį ginčą, neturi vadovautis ginčo teisinius santykius reglamentuojančiais teisės aktais. Teisėjų kolegija konstatavo, kad jeigu pareiškėjas mano, jog kriminalinės žvalgybos subjektų veiksmai pažeidė jo teises ir laisves, jis turi teisę skųsti šiuos veiksmus Kriminalinės žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka. Biuras, atsakydamas į pareiškėjo prašymą, nors ir kitais motyvais, tačiau iš esmės pagrįstai paliko jį nenagrinėtą.

Šiuo atveju Biuro atsakymas į pareiškėjo prašymą administraciniame teisme gali būti vertinamas tik ta apimtimi, ar Biuras, kaip viešojo administravimo subjektas, pateikė pareiškėjui atsakymą į jo prašymą, taip pat ar Biuras yra apskritai kompetentingas nagrinėti pareiškėjo prašymą.

Biuro sprendimu buvo atsakyta į pareiškėjo prašymą, jame buvo išdėstyta su pareiškėjo prašymu susijusi informacija, taip pat nurodyta, dėl kokių priežasčių pareiškėjo prašymas paliekamas nenagrinėtas. Kaip jau minėta, pareiškėjas turi teisę kriminalinės žvalgybos subjektų veiksmus skųsti Kriminalinės žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, daryta išvada, kad Biuro atlikti veiksmai, sprendimu pateikiant atsakymą pareiškėjui, paliekant jo prašymą nenagrinėtą, neprieštarauja VAĮ nustatytiems reikalavimams.

Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad Biuras pagrįstai paliko pareiškėjo Prašymą nenagrinėtą, todėl, nors ir kitais motyvais, iš esmės pritarė pirmosios instancijos teismo padarytomis išvadoms, kad nėra pagrindo panaikinti ginčijamą sprendimą.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-792-789/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03814-2020-3

Procesinio sprendimo kategorija 27.4

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

49. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas

Dėl leidimo kirsti medžius galiojimo sustabdymo gatvės tvarkymo darbų planavimo procese

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjai kreipėsi į teismą su skundu prašydami panaikinti Trakų rajono savivaldybės administracijos leidimą kirsti medžius (toliau – Leidimas). Pareiškėjai skunde taip pat prašė taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę – sustabdyti Leidimo galiojimą iki kol bus priimtas sprendimas šioje administracinėje byloje. Atskirasis skundas paduotas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria netenkintas prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę.

Pareiškėjai atskirajame skunde dėl prašymo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonės nurodė, kad jų nepritaikius, būtų padaryta žala gamtai ir valstybei. Be to, teismui priėmus pareiškėjams palankų sprendimą, sprendimo įvykdymas būtų neįmanomas, nes medžių atsodinti nėra įmanoma. Pareiškėjai galinčios kilti žalos dydžio apskaičiavimą pateikė skunde, kuriame galimos žalos gamtai dydį siejo su želdinių atkuriamąja verte.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad nagrinėtu atveju atsakovas dar tik planavo vykdyti vietinės reikšmės kelio paprastojo remonto darbų aprašo parengimo darbus. Vykdamas gatvės sutvarkymo darbus, be kita ko, būtų atliekami ir medžių kirtimo darbai pagal išduotą Leidimą. Tačiau, kaip galima suprasti iš byloje esančių duomenų, kol kas gatvės tvarkymo darbai dar tik yra planuojami. Byloje nebuvo duomenų, kurie patvirtintų, jog medžių kirtimas pagal Leidimą šiuo metu yra būtinas ir neatidėliotinas.

Teisėjų kolegija sprendė, kad atliekant darbus pagal Leidimą, būtų kertami medžiai, t. y. sunaikinami želdynai, dėl kurių išsaugojimo iš esmės ir kilo ginčas administracinėje byloje. Taigi nesiėmus reikalavimo užtikrinimo priemonių iki galutinio teismo sprendimo įsiteisėjimo byloje būtų padaryta neatitaisoma žala, ir, skundo patenkinimo atveju, galutiniu įsiteisėjusiu teismo procesiniu dokumentu buvusios padėties atkūrimas taptų neįmanomu. Teisėjų kolegijos vertinimu, nustatytos aplinkybės sudarė pagrindą spręsti, kad pirmosios instancijos teismas turėjo imtis priemonių reikalavimui šioje byloje užtikrinti. Reikalavimo užtikrinimo priemonė šiuo atveju nepažeistų šalių interesų pusiausvyros principo bei viešojo intereso, atitiktų proporcingumo principą, nes teisė į švarią ir saugią aplinką taip pat yra viena svarbių visuomenės teisių, kuri turi būti ginama.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, pareiškėjų prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę tenkintas.

2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-838-822/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03356-2022-6

Procesinio sprendimo kategorija 59.2

[Prieiga internete](#)

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdomos pretendentų į Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjus atrankos sustabdymo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria taikyta reikalavimo užtikrinimo priemonė – sustabdyta atsakovo Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdoma S. L. K. siūlymo pretendentu į Europos Sąjungos Bendrojo Teismo (toliau – ESBT) teisėjus procedūra iki bus išnagrinėta ši administracinė byla ir įsiteisės šioje byloje priimtas procesinis sprendimas.

Pareiškėjas prašymą taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, be kita ko, grindė argumentais, kad šioje byloje jis yra pareiškęs reikalavimą, kuriuo prašo teismą įpareigoti atsakovą Lietuvos Respublikos Vyriausybę

atnaujinti pretendentų į ESBT derinimo ir siūlymo procedūras teisės aktų nustatyta tvarka, teikiant derinimui ir siūlymui nepriklausomos pretendentų vertinimo grupės geriausiai įvertintą kandidatą.

Įvertinusi pareiškėjo prašomos taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonės turinį, teisėjų kolegija visų pirma atkreipė dėmesį į viešojo intereso svarbą šioje byloje. Teisėjų kolegijos vertinimu, Konstitucinio Teismo jurisprudencijos kontekste pareiškėjo individualus siekis būti siūlomam pretendentu į ESBT teisėjus, kaip nepriklausomos pretendentų vertinimo grupės geriausiai įvertintam kandidatui, neturėtų būti iškeliamas aukščiau pamatinės konstitucinės vertybės – demokratijos, jos procedūrų, grindžiamų tarptautiniais Lietuvos įsipareigojimais. Pabrėžta, kad ESBT teisėjo skyrimas yra demokratinis procesas, kuris turi būti atliekamas laikantis teisės reikalavimų, tačiau šio proceso stabdymas būtų neadekvatus ir neproporcingas. Kitaip tariant, viešojo intereso ir demokratijos, kaip pamatinės konstitucinės vertybės, svarba yra reikšmingesnė už ne prigimtinės, o įgytiną pareiškėjo teisės, nustatytą ne Konstitucijos, o žemesnės juridinės galios teisės aktais, būti siūlomam pretendentu į ESBT teisėjus, svarbą. Konstatuota, kad prašoma taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonė nagrinėtoje situacijoje nėra proporcinga priemonė viešojo intereso aspektu.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę atmetas.

2022 m. gruodžio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-822-815/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02122-2022-6

Procesinio sprendimo kategorija 59.2

[Prieiga internete](#)

53. Bylos nutraukimas

53.1. Jeigu byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai, išskyrus atvejus, kai byla teisminga bendrosios kompetencijos teismui

Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros Komisijos pažeidimų administravimo klausimams spręsti protokolo apskundimo

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) Komisijos pažeidimų administravimo klausimams spręsti protokolą – registruoti pažeidimą ir pavesti Agentūros Kaimo plėtros, žuvininkystės programų ir nacionalinės paramos departamentui parengti sprendimą paramos gavėjui taikyti sankciją (toliau – Protokolas), taip pat Agentūros sprendimą, kuriuo pareiškėjui pritaikyta dalies paramos susigrąžinimo sankcija.

Pirmosios instancijos teismas nutraukė bylos dalį dėl Protokolo panaikinimo, kitą skundo dalį atmetė.

LVAT nustatė, kad Protokolu nuspręsta: 1) registruoti pažeidimą; 2) pavesti Kaimo plėtros, žuvininkystės programų ir nacionalinės paramos departamentui per 10 darbo dienų nuo Protokolo registravimo parengti sprendimą paramos gavėjo projektui taikyti 1 proc. nuo išmokėtos paramos sankciją; 3) registruoti pažeidimą dėl antro pažeidimo (dėl sąmoningai pateiktos neteisingos informacijos), tačiau, suėjus senaties terminui, netaikyti išmokėtos paramos susigrąžinimo sankcijos; 4) neregistruoti pažeidimo dėl trečio pažeidimo (projekte arba verslo plane įgyvendinimo laikotarpiu nustojo vykdyti projektą, negali visiškai pasiekti nustatytų projekto uždavinių, tikslų); 5) ikiteisminiame tyrime, surinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių, kad pareiškėjas, siekdamas nusišluoti galbūt veiklos nevykdymą, norėdamas išvengti gautų paramos lėšų grąžinimo, galbūt pagamino netikrų kasos pajamų orderių ir pateikė juos Agentūrai, pavesti teisės departamentui parengti bei pateikti civilinį ieškinį baudžiamojoje byloje.

Įvertinęs byloje ginčijamą Protokolą, LVAT darė išvadą, kad juo buvo siekiama sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą – šioje byloje pareiškėjo skundžiamą Agentūros sprendimą, kuriuo susigrąžinta pareiškėjui išmokėta paramos dalis. LVAT sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad Protokolas yra tarpinio pobūdžio dokumentas, todėl darė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nutraukė bylos dalį dėl Protokolo panaikinimo.

Nenustatęs pareiškėjo skundo dalies dėl Agentūros sprendimo susigrąžinti dalį išmokėtos paramos panaikinimo nagrinėjimo pažeidimų pirmosios instancijos teisme, LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-685-463/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01324-2021-8

Procesinio sprendimo kategorija 29.1.3

[Prieiga internete](#)*Dėl tarnybinės veiklos gerinimo plano apskundimo*

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) metinio veiklos vertinimo komisijos Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo išvadą, kuria pareiškėjas įvertintas nepatenkinamai ir siūlyta jam nustatyti mažesnę pareiginę algą, Administracijos direktoriaus įsakymą dėl pareiginės algos pareiškėjui sumažinimo ir pareiškėjo tarnybinės veiklos gerinimo planą (toliau – Planas).

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino iš dalies – panaikino dalį Plano, nutraukė administracinės bylos dalį dėl pareiškėjo skundo reikalavimo panaikinti vertinimo išvadą, kitą skundo dalį atmetė.

LVAT pažymėjo, kad tikrindamas pareiškėjo skunde išdėstytų teiginių teisingumą, išanalizavęs bylai aktualaus teisinio reguliavimo nuostatas, pirmosios instancijos teismas išsamiai įvertino su pareiškėjo vertinimo išvados parengimu susijusias aplinkybes ir dokumentus, atsakė į esminius proceso šalių pateiktus argumentus, pakankamai detaliai išanalizavo bylos proceso šalių argumentus, išsamiai išnagrinėjo byloje reikšmingas faktines aplinkybes, todėl pirmosios instancijos teismo sprendimą laikė pagrįstu.

Tačiau LVAT atkreipė dėmesį, kad Planas yra tarpinis viešojo administravimo subjekto priimamas dokumentas. Pats Plano priėmimas pareiškėjui nesukūrė jokių teisinių pasekmių. Pareiškėjui nesutinkant su Plane išdėstytais siektiniais rezultatais, jis galėtų kreiptis į tiesioginį vadovą dėl jų koregavimo. Neeilinio vertinimo metu, be kita ko, įvertinus Plano vykdymo rezultatus bei priėmus pareiškėjo netenkinantį galutinį sprendimą dėl jo įvertinimo, šis, skųsdamas tokį galutinį sprendimą, galėtų pateikti ir savo nesutikimo su Planu argumentus, kuriuos privalėtų vertinti teismas, spręsdamas klausimą dėl neeilinio įvertinimo, kuris remiasi Plano vykdymo rezultatais, teisėtumo ir pagrįstumo. Todėl Planas negalėjo būti ABTĮ nustatyta tvarka skundžiamu aktu.

Atsižvelgdamas į tai, kad nagrinėtu atveju susiklostė tokia teisinė situacija, jog pirmosios instancijos teismas priėmė nagrinėti bei išnagrinėjo pareiškėjo skundo reikalavimą dėl Plano panaikinimo ir dalį jo panaikino, o apeliacinį skundą pateikė tik pareiškėjas, LVAT, neblogindamas apelianto padėties, atmetė apeliacinį skundą ir pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-916-552/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01856-2021-8

Procesinio sprendimo kategorija 22.2

[Prieiga internete](#)